Spejder Jul 1949

Paa vandring og i lejr

SOMMERGLIMT VED JULETID

Farvefotos af Rasmus Nielsen

Spejder Jul 1949

TAG MIG IKKE VÆK FRA KRISTI KRYBBE

Af Vilhelm Kolthoff Nielsen

Correggio: „Die Nacht". (Udsnit)

FRA skolen ved du, at kejser Konstantin lod bygge en kirke over den klippegrotte i Bethlehem, i hvilken man mener, at Jesus blev født. Denne fødselskirke står endnu og er den ældste kristne helligdom, der eksisterer. Den lærde kirkefader Hieronymus, som oversatte Bibelen til latin i det fjerde århundrede, boede i en lille hule lige op til fødselsgrotten, og det berettes, at hver gang man tilbød ham et bispeembede, afviste han tilbudet med ordene: „Tag mig ikke væk fra Kristi krybbe!" Fremfor at blive en fremtrædende person og bo i fornemt hus ønskede han at forblive i den lille by, ud over hvis marker glædesbudskabet om, at der var født en frelser, havde lydt små fire hundrede år forinden.

★

Tag mig ikke væk fra Kristi krybbe! Det er vist en sætning, som vi har brug for midt i al juletravlheden og julefornøjelsen, der kan bevirke, at vi næsten ikke får tænkt på det, der skete julenat, eller på ham, der ved sin fødsel blev årsagen til alt det lyse og glade i julen.

Sådan siger alligevel ikke alle, for mange påstår, at de slet ikke kan indse, der er nogen grund til at juble over den barnefødsel, som fandt sted den nat, for – rent ud sagt – hvad vedkommer den egentlig dem?

Jeg kan godt lide, at folk er ærlige og siger, hvad de mener, for så kan man da få talt med dem. Men hvad skal man sige til dem, der fortæller, at de ikke kan indse, der er nogen grund til at glæde sig over Jesu fødsel?

Vi skal lade dem forstå, at det slet ikke undrer os, at de har den mening, for *de mangler sikkert forudsætningen* for at kunne opleve den glæde. Det er jo da klart, at når englen julenat forkyndte, at glæden skyldtes, at der var født en frelser, er det kun de mennesker, som ved, at de trænger til en frelser, der bliver glade. Hvorfor skulle dog de andre glæde sig over et sådant budskab eller i det hele taget kunne forstaa den kristne juleglæde?

Man kan selvfølgelig ikke vente eller forlange, at et menneske pludselig skal vedtage, at det er en synder, som trænger til (og altså også glæder sig over) en frelser. De, der påstår, at „det med Gud" slet ikke har noget på sig, vil naturligvis ikke anerkende, at de har brug for frelseren. Hvad skulle de dog med ham, når der efter deres mening ikke er en gud, som til sin tid vil afgøre, hvorvidt vi skal være sammen med ham i evighed eller ej? De kan naturligvis ikke opleve den kristne juleglæde eller forstå dybden i det, Hieronymus sagde.

Men du forstår vel, at de, som påstår, at Gud ikke er til, ikke dermed beviser, at Gud ikke eksisterer, eller er i stand til at afskaffe Gud. De har jo slet ingen sikkerhed for, at de ikke til sin tid skal stå ansigt til ansigt med Gud, selv om de nu benægter, at han er til. De er ikke at misunde for deres standpunkt, men at beklage.

For dem, som ud fra Bibelens ord og da ikke mindst fra Jesu egen tale tror på Gud, stiller sagen sig helt anderledes. De oplever på så mange måder, at Gud er til, og at han griber ind i deres tilværelse. De er overbeviste om sandheden i, at den, som tror på Jesus, ikke skal fortabes, men have et evigt liv, og de glæder sig over, at han lod sig føde på jord, og ønsker, at selv den største juletravlhed ikke skal „tage dem væk fra Kristi krybbe", – medens de andre tværtimod forsøger at undgå den. Det er forskellen!

★

Så sidder du da pany med „Spejder Jul" i hånden og læser dens juleartikel. Det er mit ønske, at såvel du og jeg som vore spejderkammerater vil give sig tid til at gennemtænke tanker som dem, vi her har haft fremme, og at vi må opleve en jul, som vi ikke kan andet end takke Gud for, når vi beder til ham.

Fra lejren i Västervik juli 1946.

FOLKE BERNADOTTE

Af E. Th. Bjørn

NAVNET lyder som en fanfare. Og den giver genklang langt, langt ud over Nordens grænser, over en syg, lidende menneskehed, som sukker efter den fred, han gav sit liv for at bygge op. Engang var klangen af det navn selve livets og lysets budskab til tusinder af forkomne fanger i Tysklands koncentrationslejre. Siden – da krigen var forbi, men med dens skygger endnu hvilende over et sønderrevet Europa – lød dette navn igen og denne gang som et forårsbudskab over en frossen verden, til millioner af medmennesker, som var ved at gå under af sult og elendighed.

Og videre fløj det ud over verden. Voksende i styrke og stadig mere overbevisende blev klangen af det i medmenneskers hjerter og sind. Folke Bernadotte kommer! Folke Bernadotte har påtaget sig opgaven. Løsningen af problemer – ja, selve frelsen – kom med eet inden for synsvidde. Og så til sidst – i skæret af hans sidste store indsats – er det, som om hans navn er blevet selve det budskab, som freden og retfærdigheden skal bygge på. (Odd. Nansen).

★

Paa tre store områder gjorde Folke Bernadotte en arbejdsindsats af blivende betydning: Spejderne, Røde Kors og som mægler og fredsstifter.

Blandt ungdommen blev han den uforlignelige spejderfører. Han var tilstrækkelig modig til at bekende sig til en livsform med høje ideelle krav i en tid, hvor man fra mange sider gerne vil mistænkeliggøre al idealisme.

Som dreng var han ikke spejder, selv om han var i en passende alder, da denne nye bevægelse fejede som en stormvind også hen over Sverige. Det var først en forårsdag i 1934, at han blev optaget som spejder. Han var året forud blevet formand i den lejrkomité, som skulle klare forarbejderne til KFUM's Scoutförbunds landslejr ved Sunne. Han rev sine medhjælpere med sig. Hurtigt satte han sig ind i spejdersportens organisation og teknik, kom med forslag og ideer og voksede sammen med de andre spejderførere. I lejren, hvor han var stabschef, gik han omkring som en spejder blandt spejdere. Han boede i telt som alle andre. Han blev – og forblev fra da af – en rigtig spejder.

Da chefen for Sveriges Scoutförbund, major Ebbe Lieberath, døde i november 1937, valgtes Folke Bernadotte som hans efterfølger. Dermed indtrådte et vendepunkt i hans liv, og i over ti år gjorde han som spejderchef en betydningsfuld indsats i spejderbevægelsen. Samtidig havde han mange andre tråde i sin hånd, men til sine nærmeste omgivelsers udelte beundring syntes han at kunne overkomme det hele, så intet blev halvgjort. Det gælder ikke mindst de sidste fortravlede år, da særlig formandsskabet i Svenska Röda Korset og mæglingsopgaven i Palæstina krævede så meget af hans tid. „Men," som han selv udtrykte det, „ordet umuligt må ikke findes i en spejders ordforråd. Det mulige *er* gjort, det umulige *skal* gøres."

Han sparede sig aldrig, når det gjaldt rejser, forhandlinger og henvendelser til myndigheder og andre i disse elleve år. Han sørgede for at lære spejderførerskabets praktiske sider og deltog i et gilwellkursus på Rochelstad.

Sine bedste timer havde han dog, når han i en stor spejderlejr gik omkring og småsnakkede med lejrdeltagerne eller deltog i lejrbålene iført sin pragtfulde fjerdragt, som han havde fået i Amerika, da han blev optaget i sortefodsindianernes stamme og fik navnet Ema-do-ye-na – den af alle forgudede.

At han virkelig var det, fik han at mærke i Gransjölejren 1946, hvor han rigtig kunne være sig selv, en dreng blandt drenge. Efter det sidste lejrbål på den vidunderlig smukke bålplads „Syngende dal" vilde spejdernes begejstring for deres spejderchef ingen ende tage, og det var en ret medtagen, men overlykkelig spejderchef, der lidt efter lidt kunne bane sig vej til stabsteltet, hvor han skulle tage afsked med sine medarbejdere i lejren. Der stod han barhovedet og lykkelig på en pakkasse og dirigerede lejrens slagsang: „Aah, hvor livet er herligt".

Da prins Gustaf Adolf, „min bedste ven", som Folke Bernadotte selv kaldte ham, omkom ved flyveulykken i Kastrup lufthavn i januar 1947, blev Folke Bernadotte valgt til hans efterfølger som formand for Svenska Scoutrådet. I efteråret samme år blev han medlem af spejderbevægelsens internationale komité. Dette at komme i levende kontakt med alverdens spejdere var netop noget for en mand som Folke Bernadotte.

Da han foretog sine rejser i Røde Kors' tjeneste til krigsfange- og koncentrationslejrene i Tyskland, traf han ofte der spejderførere fra de allierede lande. Mange af dem har senere fortalt, hvilken oplevelse det var for dem at give venstrehånden til Bernadotte og være sammen med ham i fangenskabets grå ensformighed, hvor han talte med dem både om svundne dages spejderminder og planerne for fremtiden. Det gav dem nyt mod til at vente på frihedens time.

Få mennesker har som Folke Bernadotte søgt at efterleve spejderloven. Han var beredt til rejse til de sidste krigsårs Tyskland og træffe sammen med dets mænd, hvis navne nævntes med gysen og gru, og han var beredt til at påtage sig opgaven at mægle fred i Palæstina. „Det, som burde gøres, og som andre nøjedes med bare at konstatere, det gjorde Folke Bernadotte," siger hans hustru om ham.

Han var hjælpsom uden grænse. „Vi er kommet til denne verden ikke for selv at blive lykkelige, men for at gøre andre lykkelige," var hans ord kort efter sin ældste søns død.

Han havde lune, et smittende humør og en latter, der kunde runge som en sejrsfanfare.

Dette lune finder vi i en lille historie, han selv har fortalt. Nogle forhandlinger i Berlin med Himmler havde ført til ugunstigt resultat, og Himmler bød på frokost. Trods den meget tidlige morgenstund var bordet dækket med alle slags lækkerier. Men Folke Bernadotte, der måtte holde diæt på grund af et mavesår, nøjedes med at nyde te og ristet brød. Himmler foreslog dog, at greven i det mindste skulle prøve at smage de udsøgte sardiner i olie, som han mente vilde gøre greven godt. Bernadotte svarede: „Sikkert nok, men hr. reichsminister, i den nuværende situation forekommer det mig, som om man har anvendelse for hver dråbe olie til andet formål."

Han var ren i tanke, ord og handling. Da en mand engang i en forening, hvor

Folke Bernadotte i fuld krigsmaling

Spejder Jul indeholder:

Tag mig ikke væk fra Kristi krybbe. Af Vilh. Kolthoff Nielsen.
Folke Bernadotte. Af E. Th. Bjørn.
Een gang om året. Digt af Svend Rehling.
Alterstenen. Historisk fortælling af Chr. Rosenmand.
Spor i sneen. Woodcraft-causeri af Poul Valentin Jensen.
Jul i det fremmede. Af Jens Grane.
Til rover moot i Norge. Af Torben Wolff.
To venner. Fortælling af A. Chr. Westergaard.
Dronningen på Hylkedam. Billedsider.
Palle går ud for at lede efter julen. Af Annesofie Herman.
Bøflerne drager til fjelds. Af Peter Svupstiks Spejderskrøner.
Buller og Knas blonder sig i tingene. Tegneserie af Philipsen.
Forsiden: Hendes Majestæt Dronning Ingrid. Farvefoto: Jørgen Nielsen.
Bagsiden: Originaltegning af Axel Mathiesen.
2. omslagsside: Farvefoto af Rasmus Nielsen.

Illustratorer: Aage Gotved, Thora Lund og Leo Fredsbjerg.

Redigeret af Gunnar Ipsen.

Udgivet af KFUM-Spejderne i Danmark, Det Danske Spejderkorps, Det Danske Pigespejderkorps og KFUK-Spejderne i Danmark, 1949.

Bernadotte var formand, fortalte en både vovet og plump historie, rejste han sig og sagde med skarp stemme: „Skal der i denne forening fortælles tarvelige historier, så er jeg ikke formand en dag længere." Det var ord, som gjorde deres virkning.

★

Folke Bernadottes gerning inden for Svenska Röda Korset omfatter en tidsperiode på bare seks år. Det er næsten ufatteligt, at et menneske har kunnet udrette så meget på så kort tid. Med utrættelig energi kastede han sig ud i den virksomhed, der blev hans manddoms hovedopgave. Ofte var det et slidsomt arbejde udført uden offentlighedens kendskab. Besøg i Røde Kors distrikterne i Sverige veksler med inspektionsrejser i Europa, og de uger, han var hjemme, fyldtes fra morgen til aften af foredrag og møder, ikke mindst med de mange organisationer, hvor han repræsenterede Røde Kors og det humanitære arbejdes interesser.

Derimod er hans dramatiske oplevelser og forhandlinger i Tyskland i foraaret 1945, hans redningsaktion blandt krigsfangerne og i koncentrationslejrene og hjemførslen med de hvide busser gennem Tyskland til Danmark og Sverige kendt af alle.

Da han blev spurgt om, hvorledes hans mærkelige aktion hos Himmler kunne lykkes, svarede han med sin sædvanlige ligefremhed: „Jeg havde det held at komme i rette øjeblik. Lidt før eller lidt senere — og det var antagelig mislykkedes."

Dette „held" reddede tusinder af mennesker fra lidelser og døden — også i gaskamrene — og det vil sammen med Himmlers henvendelse den 23. april 1945 i Lübeck om betingelsesløs overgivelse og indrømmelse til Folke Bernadotte, at Tyskland havde tabt krigen, gå over i verdenshistorien til erindring til sene tider.

En norsk tysklandsfange skildrer Folke Bernadottes besøg i Neuengammelejren en dag i april 1945:

„Der kom besked om, at Folke Bernadotte personlig skulle komme og inspicere lejren. Det var ikke til at fatte. Det var som et eventyr, og nu kom selveste eventyrprinsen. Han kom ind i lejren fulgt af svenske herrer og damer i Røde Kors-uniformer og af stramme prangende SS-officerer. Selv bar greven også den enkle, brune uniform, og han og de andre Røde Kors-folk så velsignet utyske ud ved siden af de stramme SS-officerer.

Vi så fra vor barak, hvordan Bernadotte med følge gik fra barak til barak, og endelig kom han til vor. Bernadotte gik ind først. Han tog huen af, og så skete det, der gjorde et uudsletteligt indtryk på os alle. Han sagde på sin rolige, værdige måde bare disse ord: „Jeg er Bernadotte, og jeg kommer fra Stockholm." Mine kammerater og jeg kunne have grædt. Det var, som om hjertet stod stille, og først nu gik det op for os, at vi virkelig var frelst.

Sådan virkede han på os alle. Hans person, hans bevægelser, stemme og udseende virkede så umiddelbart overbevisende.

Vi, som oplevede grev Folke Bernadotte på denne måde, forstår så inderlig vel, at denne mand kunne gennemføre det praktisk talt umulige."

I 1948 var han præsident for den store Røde Kors konference i Stockholm med deltagelse af ca. 50 nationers Røde Kors- og regeringsrepræsentanter. Gik bølgerne højt og mærkedes mange brydninger og spændinger mellem nationerne, havde Folke Bernadotte en forunderlig levende evne til at skære igennem og få delegationerne til at indse, at småt var småt og stort var stort.

Som Røde Korsmand modtog Folke Bernadotte det utaknemlige, næsten håbløse hverv at være De forenede Nationers mægler i Palæstina.

„Der er 1 pCt. mulighed for, at det lykkes," sagde han selv. Men sit første mål: våbenstilstanden, nåede han, og det gjorde han takket være sin ydmyge og lyse tro, sin til tider overumplende ærlighed og åbenhed.

Da hans venner gav udtryk for deres uro for hans sikkerhed og spurgte, om det virkeligt var nødvendigt for ham altid så at sige at stille sig i skudlinien, svarede han: „Jeg har intet valg. Dette her er et kald, forstår I."

Fredag den 17. september kørte 3 biler fra Government House højden. I den bageste sad Folke Bernadotte, den franske oberst Serot og den svenske generalmajor Lundström. Inde i Jerusalem svingede en jeep ind for bilen og spærrede vejen. Nogle mænd i den jødiske hærs uniform sprang ud. En af mændene kikkede ind gennem det nedskruede bilvindue, hævede en maskinpistol og skød. Folke Bernadotte blev ramt af seks skud og Serot af sytten.

Efter at have beskudt køler og hjul på bilerne sprang morderen op i jeepen og svingede den ind i en tværgade, medens Bernadottes bil i rasende fart kørte til hospitalet. Der var intet at udrette. Døden var indtrådt øjeblikkeligt.

På hans kiste, som var svøbt i det svenske flag, blev anbragt hans Røde Kors uniformskasket og hans spejderstok, og 48 spejdere trak vognen med kisten til krematoriet hjemme i Stockholm.

Det er sagt om Folke Bernadotte, at han var et sandt menneske og en god kristen, og det er rigtigt.

Han var et dybt religiøst menneske. Fri for former og ceremonier lagde han hele sit liv i guds hånd og indrettede sit liv derefter. Hans kristendom udgjorde en kraftkilde for ham. Før vigtige møder og beslutninger bad han Gud om hjælp og takkede Ham bagefter.

Den 16. april 1947 talte han til en tusindtallig forsamling ved et møde i Stockholm. Han sluttede således: „Jeg tror, at vi alle, jo længere vi lever, jo mere modgang og flere besværligheder vi møder, erfarer, at vi må have nogen, som aldrig svigter. Må Sveriges ungdom gå sin lige vej fremad og på den vej have som sit ideal Jesus Kristus."

Det var ved samme lejlighed, han omtalte, hvorledes han forberedte sig til sine møder med Himmler, en bekendelse, som ikke kunne undgå at gøre et dybt indtryk på den store forsamling: Jeg kan fortælle jer, at da jeg for to år siden var nede i Tyskland for at forhandle med Himmler, så bøjede jeg mine knæ i bøn for at få kræfter og hjælp hver gang, inden disse vigtige samtaler skulle finde sted.

Og da han ved den store Røde Kors fest i K. B.-Hallen i København efter kapitulationen stod på talerstolen, sagde han: „Takken tilkommer ikke mig. Det er ogsaa alle mine medarbejdere, I hylder ved at hylde mig. Og i øvrigt må I lade takken gå højere op, som jeg selv har gjort det."

★

Folke Bernadotte holdt den 7. februar 1947 en mindetale for spejderne over sin bedste ven, spejderprinsen Gustaf Adolf, som omkom ved en flyveulykke i Kastrup Lufthavn. Talens slutning lød således og kan med et par ændringer passe på Folke Bernadotte selv:

„Da jeg sad der i kirken, hvor han indviedes til den sidste hvile, gik mit blik til St. Georgsskikkelsen i hovedstadens mægtige domkirke. Jeg så ligesom i et syn, hvorledes spejder- og rytterprinsen sad der på sin fyrige ganger med ridderens rustning og sværd, hvorledes hans øjne flammede af vrede, da det gjaldt om at kæmpe mod falskhed, løgn og bagtalelse, samtidig med at hans gode hjerte bankede varmt for de undertrykte, svage og lidende. Da han traadte ind gennem himlens port med rank holdning og højt hævet hoved, da mødtes han af en mægtig stemme, som bød ham velkommen med ordene: „Vel, Du gode og tro tjener, kom ind til din Herres glæde."

Han har fuldbyrdet løbet. Han har sluttet den lange sporjagt, og ved sporets ophør har han anbragt cirklen med prikken i midten, som betyder: „Jeg er gået hjem". Hjem til en skønnere, en lysere verden, hvor vi håber også engang at komme. Han er, som den fører, han var, gået forud og har vist vejen, så vi atter kan træffe ham der. Vor verden og livet er blevet fattigere, nu da han ikke længere er synlig blandt os, men døden er ikke mere skræmmende for os, himlen er kommet os nærmere. Vi bøjer vore hoveder i savnet, men også af taknemlighed og i fortrøstning i mindet om vor fører, vor første spejder, vor kammerat og ven, — som nu er gået hjem."

Et af de sidste billeder af Folke Bernadotte.

Een gang om året -

Tegning af Aage Gotved

Juledigt af Svend Rehling

Een gang om året glemmer vi alt, hvad der skiller;
broderligt rækker vi hånden til uven og ven –
det er, når julen tyst og forunderlig spiller
barndommens salmer på vore hjerter igen.

Een gang om året tænker vi kun på at glæde
dem, som vi ellers gik tavse og trætte forbi –
det er, når jul løfter hverdagens grålige klæde,
væver en islæt af festdag og højtid deri.

Een gang om året nynner vi trøstige sange,
smiler, og strider os frem mod den regnvåde vind –
det er, når julen igen – som mangfoldige gange –
lægger forventningens uro og fryd i vort sind.

Een gang om året vågner et barn i vort indre;
selv den forstemte får lyst til at lege og le –
det er, når julen får børnenes blik til at tindre,
spejlende stjerner og fehår og glimmer og sne.

Een gang om året samles vi tæt omkring hjemmet,
store og små i en hyggelig, lykkelig ånd –
det er, når julen, trods alt, der har hindret og hemmet,
binder os sammen med søde og salige bånd.

Een gang om året tænder vi lys i guds kirke,
sidder så tæt, som vi kan, og vi synger i kor –
det er, når julen har standset vort daglige virke,
sagt os, at himlen dog hvælver sig over vor jord.

Een gang om året følger vi hyrder i sporet,
bøjer vort knæ foran krybben i Bethlehems by –
det er, når julen underfuldt ånder på ordet,
så at det tænder englenes stjerne pany.

Een gang om året . . . hvorfor ikke hundrede gange?
dette med „een gang“ er dog kun et flygtigt bedrag!
Der blev livsaligt at være på jorden for mange,
hvis det var jul i vort hjerte hver eneste dag.

ALTERSTENEN

Af Chr. Rosenmand

Tegninger af Aage Gotved

Historisk fortælling fra gøngernes hjemegn

VILDT gik det ofte til i gamle dage oppe ved den gamle danske grænse mellem Skåne og Småland. Der blev fejdet åbent, og der blev øvet hærværk og overfald i det skjulte. En 600-årig grænse var endeligt blevet udslettet ved freden i København 1660, da Skåne, Halland og Bleking for bestandig blev afstået til Sverige. Statsmændene havde beseglet fredsslutningen med alle formler og segl, men en del af grænsebefolkningen ville ikke falde til ro. Endnu den dag i dag lever i de vildsomme skovegne ved Smålandsgrænsen fortællinger om de såkaldte snaphaner, som ikke ville lyde Sveriges krone. I friskarer førte de guerillakrig mod deres nye herrer, i begyndelsen opmuntret og understøttet fra dansk side. Men efterhånden blev deres færd mere de vilde røverbanders end et forsøg paa national genrejsning for Danmark. Sagn fra hin tid om skæbner, som har levet paa folkets læber fra slægt til slægt, fortælles endnu i de små torpers lune stuer i de lange vinteraftener, og digt og historie lever i sælsom blanding i manges sind den dag i dag.

Om et par skæbner fra hin tid i vore gamle grænseegne skal her fortælles.

Hr. Morten i Ørkelljunga var en såre myndig mand og ikke ræd for sin hals. Han havde oplevet krigens rædsler på nært hold, havde endog engang nær fået sin præstegård udplyndret af de svenske. Men Hr. Morten var ikke bare myndig, han var også snild. Han vidste at undgå udplyndringen. Da han erfarede, at svenskerne nærmede sig Ørkelljunga, lod han i al hast bymændene kalde sammen og holdt en hastig rådslagning med dem. Og snart så man sælsomme ting ske.

Bymændene skyndte sig hjem, slog deres ladeporte i stykker, spredte gammelt husgeråd foran deres gårde og slog det sønder, vred halsen om på et par høns og slængte dem på toften ved vejen, sprættede dyner op og strøede fjerene ud for alle vinde på gårdspladsen, hægtede et par vinduer af og slukkede ilden på ovnen, hvorefter de drog til skovs og fjælede sig med kvinder og børn. Kun en enkelt gammel morlil blev tilbage, vel instrueret om sin rolle.

Det gik som beregnet.

En afdeling svenske hestfolk nærmede sig henunder aften til Ørkelljunga by. Godt tillakkede var de; mosten havde været stærk sønderpå, og nu var modet over dem til en rask lille plyndring, før det stundede mod nat. Kaptajnen, der førte dem, studsede, da han så den tilsyneladenden så ilde tilredte by. Han råbte folk af huse, og den gamle kone kom rokkende ud. Hun lod skælvende i yderste rædsel. Hvad har her gået for sig, brølede kaptajnen vredt, hvem har plyndret her? Snaphanerne, nådige herre, de forfærdelige snaphaner, de har taget alt vort, og folkene drev de med til skovs. Forbandet, skreg kaptajnen, hvor snaphanerne har været, gror der ikke græs for det første. Han så sig om. Folkens, raabte han, snaphanerne er kommen os i forkøbet, de forbandede danskere; her er intet at gøre for os. Men der er endnu en stund, til sol er nede; vi rider til Røke, der finder vi nok, hvad vi vil. De vendte hestene, og væk var de.

Snart kom folkene hjem fra skoven, og hr. Morten blev end mere æret blandt sine sognefolk. Og efterhånden som tiden gik, kom det daglige liv også ind i roligere baner, og man fandt sig til rette ikke blot med det svenske styre, men også med de jævne dagligdags forhold.

Nogle af snaphanerne kunde dog ikke falde til ro. Krigerhåndværket var blevet dem en nødvendighed, og da der ikke længere var krig, fortsatte de håndværket på egen hånd og røvede og plyndrede af hjertens lyst. Smuthuller havde de nok af i de dybe skove, og sjældent viste de sig enkeltvis, så de var ikke lette at komme til livs; folk måtte nøjes med at hade og frygte deres vilde færd.

I præstegården tjente en ung pige, Kerstin Månsdotter. Flink og villig gik hun i sin gerning, påskønnet af husbond og madmoder og vellidt af sine medtjenere. Men aldrig så man et smil på hendes ansigt. De mørke øjne gemte på en vemod, som ingen kendte årsagen til. Madam Karin, præstekonen, havde taget hende for sig en aften, de var alene hjemme, men pigen rystede blot på hovedet og ville intet sige. Hvor kunde hun fortælle madmoder, at hendes hjerte var bundet til Jøns Jøranson, en af snaphanernes anførere. Med bitter smerte havde hun set snaphanernes færd blive til det rene røveri. Ægte Jøns kunne og ville hun ikke.

Hvad har her gået for sig, brølede kaptajnen vredt.

da hun ikke ville ind i det foragtelige og vilde liv i skoven, han førte, og slippe ham af sit sind kunde hun heller ikke. Vejen frem laa trøstesløs for hende, men medlidenhed ønskede hun ikke. Hvad hun skulle bære, ville hun bære alene.

En søndag i kirken tog hr. Morten bladet fra munden. Snaphanernes forvovne færd havde været særlig foruroligende den sidste tid. Med kraft og myndighed tordnede han løs mod dem, lignede dem ved mørkets ånder og fordømte deres færd mod landsmænd.

Der var ganske stille i kirken under den voldsomme udladning. Folk bøjede hovederne, nogle i beundring for den djærve præst, andre med tanken på, hvad dette vel ville føre med sig. Uden for kirken løstes tungebåandene. Der fik de, hvad de har godt af, mente en. Bare præsten ikke også får det, sagde en anden. Klyngerne opløstes, og folk drog hjem. Kerstin gik for sig selv og græd. Hun kunde ikke andet end give hr. Morten ret i sit stille sind; men det sved i hjertet, at hendes Jøns var med i den tugtens tale. Ville han dog blot holde op med det liv, han førte. Men det var vel ikke at håbe. Søndagen blev hende så lang, så lang.

Omsider var den dog til ende, og folk gik til ro. I sengekammeret slukkede hr. Morten spiddelyset, læste aftenbønnen med madam Karin, trak nathuen ned over ørerne og sov snart dybt.

Men længe fik han ikke lov at sove i fred.

I nattens mørke lød hestetramp i gården og kraftige spark på døren. Hr. Morten for op: hvad nu? Han fik præsen tændt og åbnede døren. Der stod en del mænd ved deres heste i gården; hvem det var, kunde han ikke se. Men den, der stod nærmest ved døren, kunde han se: det var Jøns Jøranson. Hans ansigt grinede hadefuldt mod præstens: Det var nok en skønne prædiken, I holdt i kirken i dag, hr. Morten, jo, det er rygtedes op i skoven, og vi arme syndere kan nok have en præst behov. Klæd jer på, men i en hast, og prøv ikke på at undslippe; Gården er bevogtet på alle sider; tag kalk og disk med jer: ret nu skal i faa lov at betjene syndere. Hans øjne skød lyn. Præsten så tavs på ham. Jøns, sagde han, ved du, hvad du gør? For min egen skyld frygter jeg ikke, men vogt dig for at spotte Gud. Jøns hånlo: Ingen udflugter; prædike skal I få lov til, men først må vi have menigheden samlet; gør Jer rede — eller vil I måske hellere følge med, som i står der? Præsten bed sig i læben. En stor følelse betog ham: Ja, prædike for dem, det skulle han; så fik det gå, som det kunne. Han gik tilbage til sengekammeret, fortalte madam Karin, hvad der stod på, klædte sig hastig på i præsteklæder, tog kalk og disk til sig og trådte ud i gården.

Jøns blev forbavset; han havde ikke ventet så snarlig eftergivenhed hos præsten. En tom hest blev ført frem, præsten kom i sadlen, og så gik det ud i natten. Hovslagene drønede gennem den sovende bygd, hist og her glammede en hund; snart skjulte skovens dyb den lille flok ryttere.

Længe, længe red de. Til sidst vidste hr. Morten ikke, hvor de var. Jøns førte hans hest ved tøjlen, som var han bange for, at præsten skulde forsøge at undvige. Men det var ikke hr. Mortens plan: Nu skulde der blive kamp, og den ville han ikke vige udenom.

Endelig standsede de på en åben plads i skoven. Træerne stod som sorte mure tæt omkring. På stedet var lejret en flok mænd, et bål brændte, præsten så nu ansigterne, det var sognefolk, snaphaner, foragtede og frygtede, men mennesker; han kendte dem alle fra før i tiden.

Her er præsten, råbte Jøns, og her er så menigheden, hr. Morten, nu kan i prædike alt det, i vil; og så skal i holde nadver for os, tilføjede han med en rå latter, der er alteret — og med hånden viste han paa en stor flad sten.

Hr. Morten stod tavs og så rundt på dem. Ansigterne var vidne om forhærdelse og råhed, men også om sult og savn. Nå, bliver det snart til noget, råbte Jøns. Folkene grinede. Jøns blev ved: Måske vi skal have en salme først, folkens! Og så istemte han en krigsvise, som dengang brugtes både i træfninger og ved drikkelag. Blodet for hr. Morten til kinderne. Nu skulde slaget voves. Mod sin vilje blev han grebet af en ejendommelig følelse af medlidenhed overfor disse mennesker. Groft havde de forbrudt sig, og skammeligt handlede de mod landsmænd, men der havde dog vel også i deres sind været noget godt engang, og måske det kunne kaldes frem endnu. Men de måtte tiltales i et sprog, de forstod.

Og så tog hr. Morten fat. Han skånede dem ikke. Han malede dem deres skændselsgerninger for øje uden frygt og uden at mildne dem. Foragtelige var de. I flok og følge, oftest i nattens mulm og mørke, overfaldt de intetanende landsmænd, hærgede og brændte og drog som fejge hunde til skovs med byttet. Var det mennesker, der handlede sådan, eller var det djævle? Djævle var det, der gjorde sligt. sandheden ville han sige dem, om han så skulde miste livet for det, men aldrig skulde de få ham til at vanære det hellige, han bar hos sig, for at frelse sit liv. Se dette, råbte han, og gør så, hvad i vil, men uddele det til jer, som i forlanger det i jeres spot, det gør jeg ikke. Månen var stået op, og dens stråler spillede ejendommeligt hen over sølvkalken og det hvide brød, hr. Morten havde løftet mod himlen.

Der stod han, bøjet af årenes vægt, men ubøjelig over for trusler; hans liv kunne de tage: hans vilje kunne de ikke tvinge. Han stod lidt, så fortsatte han: Også i er mine børn, men vildfarne børn, jeg kan ikke velsigne jer nu, men jeg kan sige med sandhed, at jeres skæbne fylder mit hjerte med gru.

Snaphanerne stirrede på ham. Det havde de ikke ventet. En veg eftergivenhed ville de have mødt med spot, men forøvrigt havde ingen af dem haft til hensigt at tage hr. Mortens liv: han skulle blot have en forskrækkelse i livet for den prædiken, han havde holdt i kirken. Men her var ingen skræk, ingen eftergivenhed. Her var en revser, en modig stridsmand, men var der ikke også mere? Det var jo dog deres præst. Han kunne have mindet dem om gamle dage, han kunne have stillet sine hvide hår under deres beskyttelse, men han stod bare der og sagde dem — sandheden. For det var jo sandhed; det var et usselt liv, de førte, og ringere blev det tid efter anden; uslere blev deres udbytte, og svært var det at klare sig for hinanden i det elendige håndværk; misundelse og nag lurede fra alle kanter i flokken, og blandt andre mennesker mødte de kun frygt og foragt. Og var de andet værd?

Pludselig brast det for en af dem, en halvgammel mand, som havde god slægt blandt de bofaste folk. Hr. Morten, hr. Morten, stønnede han, jeg vil tilbage, jeg vil tilbage. De andre blev urolige. Hold din mund, råbte en, men det lød ikke så sikkert som ellers. Jøns stod og så ud til siden. Han var ellers fortrolig med natten og skoven, men det kom ham nu for, at der raslede kløer under træerne — og var det ikke som en hoverende latter, der lød fra skovens dyb? — — —

Han tænkte på fortiden, da de var i redelig rejsning mod fjenden, og på nutiden: Hr. Morten havde jo ret, den sorte rad. Og han tænkte på en lille pige nede i præstegården, som sagtens nu lå og græd sine modige tårer under skindfælden for hans skyld. For hans skyld! Var der nogen, der følte noget for hans skyld? Han så på hr. Morten. Den mand var stærkere end han, det måtte han sande; han selv kunne dø i trods, det vidste han, men hr. Morten kunne dø med fred i sit sind, det vidste han også.

Nu så præsten hen på Jøns. Du kan godt fremture, som du gør, sagde han, men fra nu af er du uden undskyldning; nu har du hørt sandheden; nu er du advaret. Og gør så, hvad du vil, jeg er træt.

Men Jøns gjorde ingenting. Han stod som forstenet. Hele hans liv drog forbi ham. En barndom i nød og sult, men i

Saa tog hr. Morten fat. Han skånede dem ikke.

ærligt slid på torpet derhjemme, en ungdom, hvor krigen begejstrede og sløvede på een Gang, en manddom, der ødedes for hver dag, der gik. Det for gennem ham i stormkast. Så brast det ud af ham: Præst, I har ret, forfærdelig ret.

Der gik et glimt af glæde over præstens furede træk. Nej, sagde han, velsignet ret har jeg, for der er altid vej tilbage for den, der har indset sin uret. Vej til fred er der, den er banet af en højere end mig, og der er også vej tilbage til bygden, til hæderlighed og fred blandt andre mennesker, det skal jeg, jeres præst, sørge for.

Den ene efter den anden faldt på knæ; præsten stod midt iblandt dem. Gå hjem, hr. Morten, sagde en, vi skal intet gøre jer, gaa hjem og spørg vor slægt i bygden, om de vil tillade os at blive andre mennesker. Det tager jeg på mig, sagde præsten, men er det et ord fra jer alle, at dette liv skal ophøre? Ja, lød det fra alle kanter, ja!

Rejs hjem i fred, sagde Jøns; det ord lød lidt uvant i hans mund, men egentlig ikke forkert. Ja, sagde hr. Morten, men der er en ting, vi må have gjort først. De så på ham; hvad mente han? Jo, sagde præsten med et fint smil om læben, i ville jo til alters, og nu kan i komme det, for præsten og gaverne og alteret er her stadig, og nu er her også en menighed. Han stillede brødet og vinen på stenen og begyndte den hellige handling.

Den stund var der ingen, der glemte; ikke hr. Morten og ikke snaphanerne. Om den fortaltes der til børn og børnebørn, og hr. Mortens minde kom i megen ære.

Da den hellige handling var til ende, sagde Jøns: Med magt kom i hid, hr. Morten, med vagt skal i blive ledsaget hjem. Sid op!

Så red de atter ned gennem skovene. Som før og dog helt anderledes. Dagen var ved at gry, da de nåede præstegården. Madam Karin kom ængstelig frem i døren: Hvad nu? Folkene kikkede ud gennem vinduer og glugger. Jøns gik hen mod døren og sagde: Ilde for vi herned, men her bringer vi hr. Morten uskadt tilbage. Ja, tilføjede hr. Morten, og med godt følge; nu vil meget blive anderledes i Ørkelljunga sogn.

Kerstin var i færd med davren og gik til og fra. Der fløj et smil over hendes ansigt, da hun så hr. Morten og Jøns stå fredeligt side om side i gården. Hendes øjne mødte madam Karins; de var blanke og klare. Da forstod madam Karin alt. Hun smilede til sin mand: Her bliver vist snart trolovelse i præstegården. Hr. Morten stod lidt uforstående; men da han så Kerstin kaste sig i armene på Jøns, begreb han alt og tog en stor beslutning. Han gik ind og hentede sin bog, kaldte folkene ud, og midt på gårdspladsen i morgensolens varmende stråler med folk og fæ og snaphaner omkring sig trolovede han Jøns Jøranson og Kerstin Månsdotter, og det skønt trolovelse ellers altid skulde foregå under tag.

Den trolovelse glemtes aldrig i Ørkelljunga sogn. Og da brudetoget nogle måneder senere gik fra præstegården til kirken med klarinet og fløjte i spidsen, bankede alle pigehjerter i Ørkelljunga by, for stoltere brudepar havde ingen set. —

Over hine fjerne hændelser har sagnet spundet sit venlige spind. Nye slægter bor nu på de gamle steder. Men bestandig valfarter folk til alterstenen i Ørkelljunga skov. Den ligger der endnu som et lyst minde fra en mørk tid.

Spor i sneen

Af Poul Valentin Jensen *Med forfatterens foto*

NÅR SNEEN FALDER og breder sit dække over mark og skov, giver det alle dem, der interesserer sig for dyrene ude i naturen, rige muligheder for at opleve noget spændende. Intet dyr – ligegyldigt om det er en kronhjort eller en mus, kan bevæge sig over dens hvide flade uden at efterlade sig spor. Alt, hvad dyret foretager sig, vil stå skrevet i sneen. Kan vi tyde skriften, kan den fortælle os meget om dyrenes levevis og vaner – og der er nu altid en særlig glæde ved det, man selv finder ud af.

Forlader vi alfar vej og krydser ind gennem skoven, vil vi møde det ene spor efter det andet. Der er et påfaldende misforhold mellem alle de spor, vi ser, og det, vi til daglig møder af dyr ude i skoven, og det er ganske sundt først at finde forklaringen herpå.

Kat

Det, der gør, at vi så sjældent ser noget til vore pattedyr på vore ture ude i skoven, skyldes først og fremmest to ting. For det første er de fleste af pattedyrene udstyret med så fine sanser, at de er meget vanskelige at overliste. Deres store bevægelige øretragte opfanger den mindste lyd på stor afstand, og den svageste vind vil føre vor lugt eller fært langt ind gennem skoven, og fugtige dyresnuder vil vejre op imod vinden – og vi er opdagede. For det andet er de fleste af dem ret udprægede natdyr. Det vil sige, at de søger deres føde og i det hele taget lever deres egentlige Liv om natten – eller måske rettere sagt i de sene aftentimer og de tidlige morgentimer. Altså på en tid, hvor vi normalt ikke færdes ude i skoven, og hvor vi alene på grund af det svage lys ikke vilde have større chancer for at kunne se dem. Det meste af dagen – og de mørkeste timer af natten – hviler de. Nogle ligger skjult i deres reder eller bo under jorden, i stengærder eller hule træer, hvor vi ikke uden videre kan få dem at se; det er f. eks. alle smågnaverne og de fleste rovdyr. Andre, som hjortearterne, haren – og det meste af året også ræven, ligger derimod frit oven paa jorden i primitive lejer. Heller ikke disse er lette at opdage. Ofte anbringer de sig i tætte tykninger eller krat eller på anden måde godt dækket. Nærmer man sig dem, vil de næsten altid opdage en i så god tid, at de ganske stille kan forsvinde, uden at man ser dem – eller de trykker sig og ligger ubevægeligt, og så kan vi gå forbi dem i få meters afstand uden at opdage dem. Men der kan også ske det, at vi ved et tilfælde går lige på stedet, og dyret må springe op, for at vi ikke ligefrem skal træde på det. Det sker så pludseligt, at dyret gerne er forsvundet eller ihvertfald er langt borte, inden vi rigtig er kommet os af overraskelsen.

Egern

Det ene med det andet gør, at pattedyrene er vanskelige at gøre iagttagelser over ude i det fri, og vi ser, at sporene i sneen næsten er den eneste mulighed, vi har for at få et indblik i, hvad dyrene foretager sig natten igennem. Desuden kan vi ved deres hjælp søge os frem til dyrets opholdssted og derved have chancer for at få selve dyret at se.

Det er en ejendommelig fornemmelse at stå over for et dyrespor. Man føler det næsten som en personlig hilsen fra dyret – og skrevet i et sprog, som kun den særlig indviede forstår. Den store hob vil gå forbi det uden at ænse det, og selv om de så det, vilde de ikke ane, hvad det var for et. En dag så jeg en skovløber stå og hugge brænde lige i et fint skovmår-

Hare

spor – han anede det ikke, før jeg fortalte ham det. Jo sjældnere dyret er, des mere spændende er det naturligvis, men selv et ganske almindeligt hare- eller rævespor kan vi glæde os over. Sporrækken, som slynger sig ind gennem skoven eller ud over engen, drager os på en sælsom måde. Der for enden af denne sporrække er dyret. Måske er det langt borte, måske ganske tæt ved. Følger vi så sporet, kommer jagtiveren op i os. Ganske uvilkårlig sætter vi farten op, glemmer trætheden, glemmer tiden og – som Blicher skriver i sit „Tidsskrivt for Jagtelskere" – „iler stærkere afsted paa det lokkende Spor, end Man selv mærker".

Kunsten at spore er ældgammel, og den er udviklet hos alle primitive jægerfolk jorden over. Det har været evnen til at kunne opspore vildtet sammen med evnen til at kunne snige sig ubemærket tæt ind på det, der har været afgørende for jagtens heldige udfald – og dermed for jægerens og hans families eksistens. Selve våbnene har ikke været særlig kraftige eller langtrækkende, og man er

vist oftest tilbøjelig til at overvurdere naturfolkenes skydefærdighed. En indianerhøvding svarede engang en svensk forskningsrejsende: „En dygtig jæger behøver ikke at kunne skyde godt, men han skal kunne snige sig så tæt ind på sit bytte, at han alligevel er sikker på at kunne ramme det."

Sporingen stod imidlertid ikke alene højt hos de rene jægerfolk; også for nomaderne var det nødvendigt at kunne spore, når de f. eks. skulle eftersøge bortløbne dyr. Ikke mindst beduinerne er fremragende sporsøgere. Allerede som barn, når den lille beduin går og vogter hjorden sammen med sin moder, lærer han at iagttage og huske de forskellige dyrs spor og drage de rigtige slutninger, og før han kan tælle sine fingre, kender han sine dyr alene på sporene. Snart sendes han ud efter efternølere eller vildfarne dyr, og da disse i ørkenen hurtigt er ude af syne, får han allerede nu lejlighed til at benytte sine kundskaber i praksis. Efterhånden, som han bliver større, sendes han længere og længere bort efter dyrene og må måske gå i dage på sporet af en bortløbet kamel, før han kommer frem til den. Når så det stolte øjeblik kommer, da han får sin bøsse, er han allerede en dreven sporjæger, og snart kan han spore en gazelle selv på den nøgne klippegrund.

Hos de egentlige jægerfolk finder vi, at sporingen næsten ved alle jagtformer spiller en afgørende rolle, og de dygtigste sporjægere har altid været højt anset. Selv om selve jagten ofte har været noget frygteligt dyreplageri, kan vi ikke lade være at beundre disse menneskers dygtighed. Mindst tiltalende har jagten på de store dyr været. Disse kunne ikke uden videre dræbes ved et enkelt pileskud eller spydstik, der skulle mange til, og der kunne gå dage, inden de bukkede under for deres sår. Sporjægerens opgave var her dels at opspore byttet, dels at følge det sårede dyrs spor og stadig søge at tilføje det nye sår. Sådan har vore forfædre sikkert jaget de mægtige urokser i maglemosetidens vældige fyrreskove, og sådan har man helt op til vore dage jaget de endnu langt større elefanter i Afrika.

Babenga-pygmæerne benyttede kun spyd til deres elefantjagter, og disse var ikke forgiftede som hos så mange andre dværgfolk. Når en af jægerne havde opsporet en elefant, gjorde 2–3 af de dygtigste jægere sig i stand til jagten. Først skulle de gennemgå forskellige magiske ritualer, der skulle forhindre uheld og give en god jagt. Desuden smurte de sig ind over hele kroppen med en blanding af palmeolie og elefantgødning for at „dække" menneskelugten – og så tog de sporet op. Lydløse som skygger krøb de frem mod det udvalgte bytte, og så fantastisk dygtige var de, at de kunne snige sig helt ind under bugen på dyret, uden at det opdagede dem. Så stødte de spyddet af al kraft op i bugen eller i hjerteregionen, trak det hurtigt ud igen og smuttede med lynets hast bort fra den sårede elefant, der vild af smerte styrtede afsted. Så var det blot at følge dens spor, men der kunne godt gå flere dage, inden de nåede frem til det sted, hvor den var styrtet.

Bjørnespor opmaales

Akkaerne i Kongo søgte at blinde elefanten ved at skyde en pil i øjet på den, og derefter udmatte den med uophørlige anfald. De kunne følge det stakkels dyr dag efter dag, og når det så endelig faldt, slog de lejr omkring kødbjerget og frådsede på det, så længe der var noget spiseligt tilbage. Også her har sporingen spillet en afgørende rolle ved forfølgelsen af det sårede dyr.

Kafferne har jaget elefanter for de værdifulde tænders skyld, og det siges, at de undertiden, når de i en flok havde udsøgt sig et dyr med særlig fine stødtænder, ligefrem lavede en model i ler af sporet for lettere at kunne følge det bestemte dyrs spor.

Bjørnehi

En meget primitiv form for jagt, der udelukkende består i sporing, finder vi flere steder i verden. Her vedbliver man ganske simpelt at følge dyrets spor, til det er fuldstændig udmattet. Jægeren gør altså her ikke noget forsøg på at komme ubemærket ind på dyret – tværtimod skal det helst hele tiden mærke, at der er nogen på dets spor, så det ikke får ro til at æde eller drikke – endsige til at hvile sig. Jægeren, der har mad og vand med sig, behøver kun at gøre ganske korte holdt. En sådan forfølgelse kan imidlertid strække sig over flere dage, og jægeren må så indstille forfølgelsen, så snart han om aftenen ikke længer kan se sporet, og slå lejr, til morgenen bryder frem.

Buskmændene benyttede denne jagt på antiloper. Helst skulde det være efter regn, så sporene stod så tydeligt i den opblødte jord, at de kunne følge dem i løb. Det lyder mærkeligt, at et menneske skulle kunne løbe så hurtige dyr op, men disse kan ikke i længden holde til en vedvarende forfølgelse. De skal have tid og ro til at ligge og tygge drøv og fordøje; får de ikke det, bliver de ret hurtigt sløje og udmattede.

En noget lignende metode benyttes endnu i vore dage i Nordskandinavien på ulv, jærv og los – tidligere også på elg. Her er en sådan jagt kun mulig om vinteren, hvor jægeren kan løbe på ski, og sporet er let at følge. Man vælger helst tider, hvor der er en tynd skare – d. v. s. isskorpe – på sneen, der kan bære skiløberen, men ikke f. eks. den jagede ulv, der hele tiden træder igennem og derved hindres meget i sine bevægelser. Alligevel kræver en sådan forfølgelse en umådelig hurtig og udholdende skiløber. Er forholdene gunstige og skiløberen meget hurtig, kan det hele afgøres på en time, men meget ofte går der flere dage; og når ulven eller jærven op i fjeldet, hvor sneen er føget fast og hård, kan selv den

Skovmår

skrappeste skiløber ikke nå den. Nogle lapper fra Jokkmokk i Sverige forfulgte således engang en ulv over 200 km i løbet af et par dage – og så slap den op til fast sne og undslap. En af de fineste skiløberbedrifter, der er udført på en sådan jagt, var af en lap fra Gellivare, der i 6 dage jagede en ulv i et område, hvor der var mange tiltrampede renstier, som den ustandselig krydsede rundt på. Først den 7. dag fik han den drevet ud i dyb, løs sne og kunne så hurtigt afslutte jagten.

Som regel deltog der flere i en sådan forfølgelsesjagt. Var sporene først fundet, fulgte man dem, til man kom ind på ulven, og den sprang op fra sit dagleje. Så blev farten sat op til det yderste, og kom man i nærheden af ulven, kunne man f. eks. udstøde vilde hyl, der fik den til at sætte afsted i voldsomme spring og derved anstrenge sig mest muligt. Snart kunne kun de hurtigste skiløbere holde farten, og disse overtog så den egentlige forfølgelse, medens de andre fulgte efter i sporet. Under den voldsomme spurt bliver forfølgeren hurtig varm trods den stærke kulde, og efterhånden kaster han det ene klædningstykke efter det andet, til han tilsidst kun løber i bukser, skjorte og støvler. Alligevel bliver han fuldstændig gennemblødt af sved og sne. Er han heldig, kan han løbe ulven ind i løbet af et par timer. Som regel er den da så udmattet, at den ikke gør modstand, og den dræbes med et slag over snuden af skistaven. Men det kan også ske, at den sætter sig til modværge, og jeg kender en fjeldjæger, der blev angrebet og først efter en voldsom nærkamp fik ulven dræbt. med sin skedekniv. Nu er jagten slut, og jægeren står udmattet, tyndt påklædt og drivende våd i den bidende kulde. Hvis ikke hans kammerater hurtigt når frem til ham med det tøj, han har kastet under jagten, og med en økse, så de kan hugge ved til et bål, er han i virkeligheden i en meget farlig situation. I tilfælde, hvor jagten varer flere dage, må jægerne hvile om natten ved en stokild – hvis ikke der er en hytte eller lapkåte i nærheden – og så genoptage jagten næste morgen.

I Finland var der jægere, der før første verdenskrig tjente gode penge på at løbe losser trætte og så tage dem levende og sælge dem til zoologiske haver. En af dem, Pekka Ikonen, der døde i 1940, tog alene 52 losser levende og dræbte over 200.

Denne jagtform består, som vi har set, af ren og skær sporing og er for såvidt ganske ligetil bortset fra, at den kræver en vældig fysik hos jægeren og ubegrænset tid. Den kan kun udføres af lapper eller andre hårdføre fjeld- eller skovfolk og benyttes nu kun til de store rovdyr, som er genstand for et fanatisk had, navnlig fra lappernes side, og som der yderligere er udsat store pengepræmier på.

Følger man et dyrespor slavisk hele tiden, vil chancen for at få dyret at se være ringe. Dyret vil nemlig som regel anbringe sig således, at det i god tid vil kunne høre eller lugte en eventuel forfølger, der kommer på dets spor. Pludselig står man så over for dets leje i sneen. Det er tomt og sporet fører videre, og man kan se på det, at dyret har haft fart på. Man har selv jaget det op, og det er nu langt borte og ikke let at komme ind på nu, det er skræmt. Her må man benytte en særlig ringningsteknik, som vi finder hos de fleste jægere verden over, der sporer på sne.

Kunsten ved ringningen er at finde ud af, hvornår man nærmer sig det sted, hvor dyret har søgt sit dagleje. Det er noget, der kræver megen øvelse og erfaring. Det kan f. eks. vise sig ved, at dyret nu går langsommere og ligesom mere forsigtigt – skridtlængden bliver kortere – og sporet bliver mere bugtet, og der findes nu ofte ekskrementer eller urin i det. Særlig tydelig er dyrets hensigt, hvis det, som f. eks. haren, foretager forskellige manøvrer, for at gøre det vanskeligt for eventuelle forfølgere at følge sporet. For harens vedkommende består de i, at den går et stykke tilbage i sit eget spor og så pludselig sætter i et vældigt spring langt ud til siden og fortsætter i en hel anden retning for eventuelt at gentage det samme endnu en eller to gange, inden den sætter sig i sit sæde.

Rovdyr, der følger et sådant spor – og de gør det jo udelukkende ved hjælp af lugtesansen – vil have vanskeligt ved at udrede det, og medens de leder efter sporets fortsættelse, har haren rig lejlighed til at høre eller lugte forfølgeren og kan så vælge et gunstigt øjeblik til at forsvinde ubemærket.

Såsnart der således i sporet er tegn på, at dyret er ved at søge sit sæde, skal man forlade dette og gå i en stor bue gennem terrænet, idet man sørger for, at steder, hvor der er særlig chance for, at dyret kan have lagt sig, kommer inden i ringen. Når man nu tilbage til sit udgangspunkt uden at have krydset noget spor, ved man med sikkerhed, at dyret ligger et sted inde i ringen. Jægeren kan nu søge nærmere at lokalisere dyret ved at beskrive mindre ringe inden for den store, og kan nu hvert øjeblik vente at få øje på dyret, der ligger og trykker i sædet – eller pludselig se det springe op. Hvis man under ringningen støder på sporet, må han begynde en ny ringning – eller opgive at gå videre, hvis sporet viser, at dyret nu er på flugt. Så har han ikke været forsigtig nok og har skræmt det i utide.

Sporing er i sig selv en meget interessant sport, der giver mulighed for at få et indblik i, hvilke dyr der er i skoven, og følger man sporene, kan de give mange spændende og lærerige oplevelser. Selv om det ikke lykkes for os at spore os frem til dyret og få det at se, så vil alene bevidstheden om dets eksistens berige vor fantasi og gøre skoven mere levende for os.

Ræv

Jul I DET FREMMEDE

Af Jens Grane *Tegning af Aage Gotved*

VI lå på Stillehavet på 11. døgn, vi nærmede os Pacifickysten og ventede hvert øjeblik et radiotelegram om, hvilken havn vi skulle anløbe.

Det var spændende, for vi nærmede os jul. Hvor skulle vi tilbringe juleaften?

Det var så mærkeligt at skulle holde jul herovre, hvor solen hver dag skinnede ned til os fra en skyfri himmel og varmede stærkt. Der var ingen sne og ingen af sine egne at holde jul med eller for. Ikke noget med julegaver til de mange. I sådanne tider blev hjemlængslen stærkere, end den havde været på hele turen.

Vi fik besked på at gå ind til den lille by *Huenema*, hvor der vist aldrig før har været noget dansk skib. Der var en fiskerihavn og en flådestation, men selve byen så meget lidt spændende ud og lignede mest en nybyggerby – som dog senere ved nærmere bekendtskab viste sig at være et stærkt besøgt badested.

Vi gik i land, og alle, vi mødte, var i julestemning. Juletræerne blev om aftenen tændt i alle huse, lysene strålede ud gennem vinduerne, og det, skønt der endnu var otte dage til jul.

Og kan I tænke jer, de bruger derovre at lade alle julepakkerne ligge om foden på juletræet hele ugen forud. Det må være skrapt at skulle se på pakkerne i al den tid uden at måtte røre dem!

Byen var meget smukt pyntet med kulørte lamper, og et sted stod to store, endnu voksende træer, altså Graner; de var 35 Meter høje og over 200 år gamle. De var pyntet med et utal af lamper, og når man kom ind mod byen oppe fra en bakke, så man disse to pragtfulde træer stråle een i møde.

I havnen, hvor vi lå, var et stort amerikansk krigsskib stationeret. På dets agterste mast var der anbragt en stor lysende stjerne og på den forreste et stort lysende kors. Når man så kom fra højderne uden for byen og så ud over havnen, var det første, man så, det lysende kors og stjernen. Det så vældig godt ud, og det var med til, trods alt, at berede vore sind mod julen.

Selve juleaften lå vi i *Long Beach*, Havnebyen for *Los Angeles*. Der var ikke andre passagerer om bord end kaptajnens datter, min kone og jeg, og vi gik i lag med at smykke med gran og at pynte det juletræ, som skulle stå i salonen, hvor vi hørte til. Alt imens det foregik, så vi for os alt det derhjemme: „Nu er mor ved at bage julekagen," „Nu er store søster ved at pynte stuen". Andre er i færd med at pakke julegaver ind; – men vi er helt udenfor denne jul.

Nu ringer kirkeklokkerne hjemme i Danmark julen ind, og alle, som kan, går til kirke, alt mens sneen drysser fint ned over mark og skov. Julens toner lyder ud over Danmarks land, og julens evangelium trænger ind i menneskers sind. Drenge og piger er lykkelige for, at det nu endelig er jul.

Her om bord samles vi efter middagen i salonen til hyggeligt samvær, vi synger et par salmer, mens lysene brænder ned på juletræet; men den rigtige julestemning vil ikke komme, dertil længes vi alle for meget efter dem derhjemme.

Så fortæller jeg en juleoplevelse fra den første gang, jeg holdt jul i det fremmede, nemlig på St. Thomas, der engang var en dansk koloni. Jeg havde vagt juleaften nede i maskinen og havde tre værnepligtige fyrbødere på min vagt. De to af fyrbøderne var mejerister i det civile liv, den tredie var intet. Vi gik ind i en af skibets kulkasser og holdt jul, og der fandt han, der ikke var noget, sin Gud. Det blev en dejlig jul.

Her i Long Beach stod vi op julemorgen kl. 4,30. Vi skulle til skandinavisk julegudstjeneste langt borte fra havnen, og der kom en svensk familie for at køre os derud. Gudstjenesten begyndte kl. 6,30, og kirken var fuld af mennesker. Der var en så jublende sang, at det gik os til hjerte. Drenge og piger sang, så det klang, sådan som de kan, når de vil.

Dagen efter var vi til norsk sømandsmissions julefest. Det var festligt. 300 norske, svenske og danske sømænd til en rigtig gammeldags nordisk julefest med juletræ, som vi alle gik om med hinanden i hånden, mens vi sang.

Da følte vi næsten, som var vi hjemme, og julen for alvor havde holdt sit indtog i vore hjerter. Søfolkene var som drenge til en julefest hjemme, og deres ivrighed og forventning, da der blev uddelt julegaver, var morsom at overvære.

Men en aften stod jeg oppe på dækket og så op mod stjernehimlen. Da randt en sang mig i hu. Den blev skrevet til julen på „Valkyrien", da vi, som jeg skrev, holdt jul i Vestindien, og den lød sådan:

Langt over havet borte fra hjemmet
nødigt vi fejre vor hellige fest.
Danmark vi savner, alt er så fremmed,
højtidens hygge så sjælden en gæst.

Juleklokkernes klang skal ej svinde
over vort lille vort vuggende hjem,
før vi i tanken ved minde på minde
tror os derhjemme og glædes med dem.

THE WORLD ROVER MOOT I NORGE

Blandt 2500 rovere fra 33 nationer

Af Torben Wolff

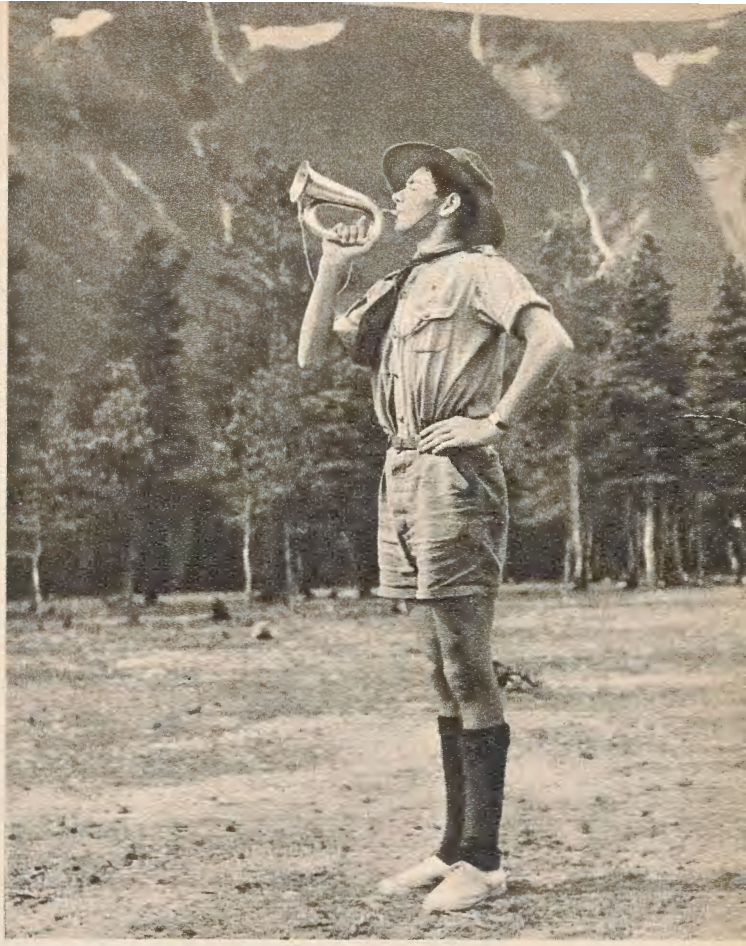

Reveillen blæses af en norsk spejder.

Optakten –

I en kæmpebus suser vi i nattens mulm og mørke med halsbrækkende fart op gennem Ottadalen. Vi vil sige halvdelen af det danske hold, der ialt tæller 70 grønne og 30 gule rovere og førere. Vor halvdel ankom dagen før til Oslo fra København (den anden halvdel kommer over Frederikshavn), og efter en anstrengende rejse i selskab med rovere fra mange lande – bl. a. 34, der til daglig er soldater i den britiske besættelseshær i Tyskland, men har fået orlov „för tilfället" – har vi nu nær målet: Lejrpladsen i Skjåk i Jotunheimen, hvor det 4. Verdens Rover Moot skal afholdes med deltagelse fra alverdens spejderlande.

Endelig ser vi lidt fremme ad vejen en masse lygter og en klynge spejdere. Bussen kører helt frem, bremserne hviner, og vi tumler ud og hilser til højre og venstre, inden vi bjærger rygsækkene fra den medfølgende lastbil. Vi har nået Skåk, og alle som en ser vi frem til 14 dages herligt lejrliv sammen med roverkammerater fra fremmede lande...

Og vore forventninger blev ikke skuffede! I mere end et år havde forberedelserne stået på, ledet fra et særligt Mootkontor i Oslo. Selv de mindste detaljer var gennemtænkte, og alle vi gæster fra nær og fjern var fuldt ud enige med Wilson, da han ved afslutningsparaden udtalte et: „Well done, Norway!"

Det regnede i „ørkenen".

Selve lejrpladsen var noget nær et fund. Den lå på en ca. 2 km² stor, flad halvø (det eneste flade stykke land i miles omkreds!), i sin tid dannet af den vældige Ottaelv, der afvander det meste af Jotunheimen, og i hvis iskolde vand nogle af os heltemodigt badede – næsten – hver morgen! Den sandede halvø var beklædt med det dejligste bløde mos og lav og i øvrigt bevokset med lave fyrretræer, der *kunde* have givet god skygge, hvis solen da ellers havde skinnet, som den har for vane dér på egnen; det gjorde den imidlertid kun for alvor en enkelt dag, mens det til gengæld regnede bravt næsten alle de andre dage. Vi smilede derderfor lidt skeptisk, da vi hørte, at dette var Norges „ørkenegn", men måtte jo bøje os, da Folk i Skjåk bedyrede, at så meget havde det ikke regnet i 100 år (eller var det 50?).

Op fra begge Sider af dalen, der lå i 400 m højde, hævede fjeldsiderne sig yderligere 800 m. Mod nord lå „Bispen", mørk og truende; ifølge sagnet ville denne fjeldknude styrte ned, og Ottaelven ville farves rød af blod, når repræsentanter fra 30 nationer eller mere mødtes ved dens fod, men heldigvis holdt „Bispen" sig i skindet, og som dagene gik, forvandt vi vor nervøsitet! Mod syd dannede Nordre og Søndre Juva-elvene flotte vandfald ned over en prægtig fjeldskrænt, og oppe over skovgrænsen lyste hist og her store, kridhvide sneklatter op på baggrund af det mørke fjeld.

Med indere som naboer.

Lejren var inddelt i 25 såkaldte „lag", der igen talte 8–10 „gjenger". Hvert gjeng bestod af 10 rovere fra samme land, men alle de øvrige gjenger i laget var fra andre nationer, således at alle vore naboer var udlændinge. Ved at gå et par skridt bort fra vor egen lejr befandt vi os pludselig i Indien, i England, i Canada, i Svejts eller Holland, alt efter hvilken retning man valgte, og vi kunne være sikre på at blive gæstfrit modtaget hvorsomhelst.

Det vil føre for vidt at remse alle de deltagende lande op, men udover rovere fra alle de europæiske lande vest for jerntæppet var der canadiere og mexicanere, negre fra afrikanske kolonier og fra Vestindien, libanesere, ægyptere og sydafrikanere, indere og pakistanere o. s. v., ja, endog 23 australiere og 34 ny zealændere, der havde været 7 uger undervejs for at komme om på denne side af jordkloden. Ialt var vi 2500 fra ikke mindre end 33 nationer, så skam få den, der ikke benyttede sig af lejligheden til på et eller andet sprog eller ved en eller anden form for fagter at søge at gøre sig forståelig over for en eller anden spejderbroder fra et eller andet fjernt og eksotisk land.

Kronprins Olav holdt åbningstalen.

Og hvad fik vi så i øvrigt tiden til at gå med?

Den første dag – mandag d. 1. august – etablerede vi selvfølgelig lejren, og vi danske satte en ære i – som vi er vant til det hjemmefra – at lave vore lejrarbejder af materialer på stedet – og faldt ikke for fristelsen til at slippe nemmere fra det ved at benytte planker og savede stolper, som ikke har noget med en spejderlejr at gøre. Ja, hist og her havde man endog slået brædderne sammen med gemene søm – hvilken skændsel!

På andendagen foregik åbningen. Alle vi 2500 plus en masse nordmænd og en del andre skandinaver fra gæstelejren tog opstilling på den vældige paradeplads, hvor pastor Brekke, den norske spejderchef, bød os velkommen til Norge, og oberst Wilson, lederen af Det internationale Bureau i London og gennem mange år Baden-Powells højre hånd, takkede Norge for gæstfri modtagelse og i øvrigt talte ud fra B.-P.s budskab til alverdens rovere ved det forrige Rover Moot i Skotland i 1939. Selve åbningstalen blev holdt af kronprins Olav, der mindede om, at trods alle forskelle var der to ting, vi

En repræsentant fra 25 af de 33 deltagende nationer smiler til fotografen.

En rover fra det tropiske Nigeria, der fandt Skjåk lidt vel kølig.

allesammen var fælles om: At vi var spejdere og levede med spejderloven som rettesnor for vore handlinger. Efter at han under hornfanfarer havde erklæret lejren for åben, gled det internationale spejderflag til tops, og samtidig hejstes de 33 flag på den lange række af flagstænger ovre på markedspladsen. Til det Dannebrog, der vajede fra Danmarks mast, knyttede sig en særlig historie, idet det i de dage var nøjagtigt 25 år siden, det blev hejst over den 2. verdensjamboree på Ermelundssletten ved København, og det har siden vajet over alle jamboreer og andre store lejre, hvor danske spejdere har været repræsenteret.

Negre slås med sne ...

Programmet de følgende dage var sådan set det mindst mulige, for at der kunne blive så meget mere lejlighed til samkvem med kammerater fra andre lande og til ture i fjeldet oven for dalen, hvor vi klatrede og klavrede, fandt rentakker og fjeldblomster, sloges med sne og „kælkede" på bagdelen samt fik kolde fingre og ømme ankler!

A propos *sneen* var der en dag arrangeret en særlig udflugt, i hvilken der foruden nordmænd udelukkende deltog rovere fra tropiske lande, som her for første gang i deres liv stiftede bekendtskab med stoffet sne, og snart rasede en mægtig sneboldkamp mellem negre, philippinerne, indere o. s. v.

„Norges dag".

En af dagene hed „Norges dag"; på denne var der arrangeret udflugter til en næsten 900 år gammel stavkirke, til en højtliggende sæter med den rigtige, gamle sæterdrift, til gamle gårde og folkemuseer samt til områder med højt udviklet kunstvanding (husk, det var en „ørkenegn" – på andre tidspunkter!), og for de mere velbeslåede var der mulighed for at komme på Galdhøpiggen, Nordeuropas højeste top. Om aftenen var der norsk musik og sang og film fra Norges natur.

En anden dag havde vi en overordentlig interessant drøftelse af problemer inden for rover- og skovmandsarbejdet, så interessant, at vi ganske glemte at spise frokost; vi var delt i en engelsk-, en fransk- og en skandinavisktalende gruppe for at undgaa sprogvanskeligheder. – Om søndagen var der gudstjenester rundt om i lejren, og ved den protestantiske prædikede pastor Brekke, først på engelsk og bagefter på norsk. Efter gudstjenesten overrakte Ove Holm på de nordiske spejderkorps' vegne Wilson en pragtfuldt udstyret bog med spejderfotografier fra de fem lande i anledning af hans 60 års fødselsdag.

Det store lejrbål – og de smaa!

Endelig må jeg ikke glemme lejrbålene, der var noget af det bedste af det hele. Lørdag Aften var der et vældigt lejrbål for alle deltagere og gæster. Det indledtes med, at en canadier, en philippiner, en australier, en neger og en franskmand som repræsentanter for henh. Amerika, Asien, Australien, Afrika og Europa kom gående fra hver sit verdenshjørne bærende en tændt fakkel, og efter at have bragt en hilsen på deres fædrelands sprog tændte de samtidigt bålet. Underholdningen var fremragende, og ingen fik Lov til at kede sig i de fulde tre timer, lejrbålet varede. For resten blev de mest velegnede numre pillet ud og dagen efter gentaget i en radioudsendelse fra lejren, og vi danske var svært glade for at få opfordring til at medvirke med et af vore numre.

Men lige så gode som det store lejrbål – blot på en helt anden måde – var de små og langt mere intime lejrbål, som på alle de øvrige aftener blev holdt rundt om i lejren. Her skiftedes vi til hver især at yde vort, og vi fik bl. a. lært mange nye sange og sjove råb. F. eks. lød det ægyptiske spejderråb – i fordansket udgave(!) – nogenlunde således (begge linier gentages 3 gange):

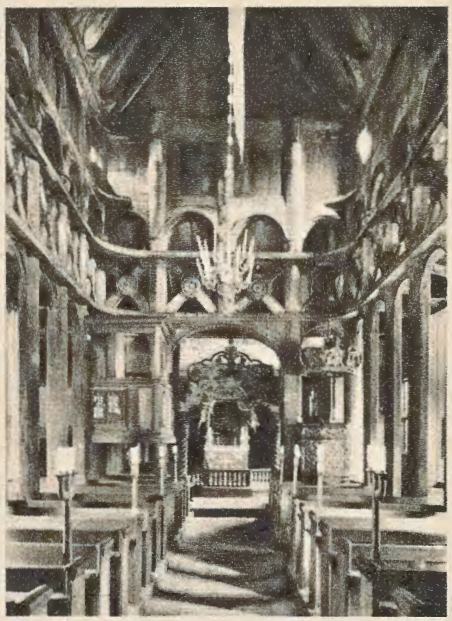

Det indvendige af den næsten 900-årige stavkirke i Lom.

„Man hahmrer me' hva' man ha-a-ar – – – – hvabeha-a-ar –!"

Tredages hiken var højdepunktet!

Og så, meget tidlig en mandag morgen, startede vi på den store tredages hike i Jotunheimen! Vi var også her inddelt i gjenger på 10 mand, men vel at mærke sammensat af 1 eller højst 2 mand fra hvert land. I forvejen havde man kunnet vælge mellem ikke færre end 42 ruter, der var inddelt i „mindre tunge", „middeltunge" og „tunge", alt efter længde og terræn. De fleste valgte en af ruterne over Galdhøpiggen; jeg foretrak den såkaldte „kultur- og arkitekturhike", der bar dette fine navn, fordi deltagerne på andendagen ville få lejlighed til at opmåle gamle gårde i en afsides liggende dal under ledelse af en professor, der selv er spejder.

Hele den første dag regnede det stærkt og inderligt, og da vi havde en dagsmarch på 25 km i højfjeldet med fuld oppakning,

Kronprins Olav, den norske Spejderchef, Pastor Brekke, og oberst Wilson ved forbidefileringen af roverne inden åbningsparaden.

telte og proviant til tre dage, var det givetvis en hård tørn for mange. Værst var det for den arme rover fra Guldkysten i Vestafrika. Da han kom op over trægrænsen og fik den alt andet end milde, norske fjeldblæst imod sig, ønskede han sig meget hurtigt hjem til palmerne, og han ellers så sorte hud antog en noget blåfrossen kulør. Vi måtte have ham ind på en sæter for at få ham tøet op, og et par stykker af os måtte skiftes til at bære hans rygsæk.

Den første aften tilbragte vi på en af de ældste og smukkeste gårde i Norge, Bjølstad i Heidalen, og havde her et knippelfint, indendørs lejrbål for gårdens og landsbyens „indfødte", der var stærkt interesserede i vor Guldkystmand; det var jo første gang, man der på egnen stod ansigt til ansigt med en vaskeægte neger. For resten sad vor mørkhudede ven hele aftenen *inde* i pejsen (den *var* stor nok til det!) og sugede varme til sig, og de næste to dage forblev han på en sæter i nærheden og vendte derfra direkte tilbage til lejren.

Vi andre brugte det meste af den følgende dag til de ovennævnte, overordentlig interessante opmålinger af de mange huse, en sådan norsk gård består af, og først kl. 16 kunne vi starte mod en sæter 15 km derfra, hvortil vi nåede ud på aftenen efter en smuk, men (p. g. a. de gnavende rygsækremme) noget anstrengende tur. Der var en stærkt overfyldt lade til rådighed, men min norske kammerat og jeg foretrak at slå vores telt op heroppe, for når man nu *havde* slæbt det hertil, manglede det bare...

På renjagt på strømpesokker.

Den sidste hikedag var vi to nordmænd, en skotte og to danskere, der valgte at gå op over fjeldet i stedet for den bekvemmere vej gennem dalen, og vi fortrød ikke valget.

Da vi havde arbejdet os op i 14–1500 m højde, så vi op mod toppen af det bjerg, vi ville bestige, nogle sorte prikker i bræen på bjergets nordside. Skottens kikkert afslørede prikkerne som *rener*, og vi lagde en slagplan, efter hvilken vi – med vinden bærende ned imod os – skulle kunne komme dem på ret nært hold, uden at de så os. Under den videre opstigning, der foregik i det fineste solskin, havde vi ovre til venstre det pragtfulde Glittertind, der, når sneen medregnes, er 8 m højere end Galdhøppiggen. – Nå, pludselig opdagede vi vore rener, der havde forladt sneen og nu kun var 300 m borte. For ret at kunne snige mig videre, smed jeg rygsæk og støvler og kravlede nærmere sammen med de to nordmænd. Efter en 50 m kravlen begyndte det at sne, og jeg sendte en kærlig tanke tilbage til mine støvler. På den anden side var det ikke hver dag, man stod over for en flok på 40 rener, så vi fortsatte, til der kun var ca. 175 m tilbage. Da opdagede førerrenen os, løftede sit majestætiske hoved og nedstirrede os. Alle hannerne samlede sig i en klynge, men snart efter vendte de rundt og slog hurtigt over i deres jordvindende trav, der på et øjeblik fører dem vidt ind over blokmarker og bræer. Et pragtfuldt syn!

Hurtigst muligt indstillede jeg min vandring på strømpesokker i snevejret, og vi fortsatte mod toppen (2065 m). Nedturen fra denne var ret dramatisk, idet den foregik i skyer og tæt tåge og derfor udelukkende ved hjælp af kompasset og kortets højdekurver, men ned kom vi da og fandt bussen, der skulle føre os tilbage til lejren.

Ove Holm får Bronzeulven

Mens den store hike stod på, havde repræsentanter fra alle lande, hvis spejderkorps er internationalt anerkendt, været samlet til konference under ledelse af oberst Wilson. Bl. a. blev det vedtaget, at den næste jamboree skal være i Østrig om to år, og Ove Holm fik for sit 40-årige virke i spejdersagens tjeneste tildelt Bronzeulven, der er den højeste internationale spejderudmærkelse, og som hidtil kun fire mennesker (bl. a. B.-P. og Wilson) har modtaget.

En ny og bedre verden –

Den sidste dag i lejren gik med at pakke og sige farvel og på gensyn til de mange nye venner, man havde fået. Og så drog vi da hjemad – vi 2500 rovere og førere spredtes ud over jorden for i vore hjemlande at virke for større international forståelse og større respekt for andres meninger. Vi tog med os fra Skjåk mindet om et strålende kammeratskab tværs over alle landegrænser, og vi håber og tror, at vi gennem disse 14 dages „happy camping together" har føjet endnu en sten til den bygning, der hedder en ny og bedre verden.

1 Et af de finske „gjenger".

2 Spejder fra Libanon i vinterpåklædning.

3 Pakistan og Indien deltog side om side i radioudsendelsen.

4 Ove Holm overrækker på de nordiske spejderkorps' vegne fødselsdagsgaven til Wilson.

5 Vi har nået toppen under hikens fjeldtur og er klar til nedturen.

6 Fra den store gudstjeneste for protestanter om søndagen.

TO VENNER

Af A. Chr. Westergaard

Tegninger af Aage Gotved

KNUDS fader var læge; han havde en meget stor praksis og ejede en flot villa i byens udkant.

Arnes fader var vognmandskusk; børneflokken var meget stor, og de boede i en kælder inde i byen.

Da Knud og Arne var elleve år, blev de klassekammerater. De havde ikke kendt hinanden før; men snart var de ikke alene kammerater, men også venner. Arne kom i Knuds hjem, og her lærte han hurtigt, at han skulle være renvasket og helst have rene negle. Ingen sagde det til ham; han forstod det lidt efter lidt.

En dag sagde fru Pedersen til sin mand: „Kan vi ikke give ham noget tøj – noget nyt eller noget af Knuds?"

Lægen rystede på hovedet. „Ikke saa godt! Det kan såre ham og hans forældre. Vi må i hvert fald vente. Men han trænger til at få et bad. I morgen må Knud foreslå ham, at han skal gå med ind og tage et bad sammen med ham. Jeg skal tale med Knud om det; han kan nok sige det på en måde, så det går. Underligt med Knud, hans bedste venner er altid de mest fattige, han kan opdrive."

„Ja, desværre!" sukkede fru Pedersen.

„Det skal du såmænd ikke være ked af," sagde læge Knudsen. „Han kan tidligt nok få for store tanker om sig selv."

Næste dag lykkedes det Knud at få Arne med ind i badeværelset, uden at Arne fattede mistanke, og det blev til en større hovedrengøring. Fru Pedersen holdt på, at man skulde have rent undertøj på efter et bad – Arne også – for det brugte man – og Arne fik en ny undertrøje, et par nye underbenklæder og en ny skjorte på. „Det andet får du med hjem," sagde fru Pedersen. Så var den klaret.

Dagen efter stillede fru Pedersen ude hos læge Pedersen og sagde, at de ellers nok kunne klæde deres egne børn.

„Kære Fru Madsen, tag det ikke på den måde," sagde fru Pedersen. „Knud ville gerne, at Arne skulle med ind i badet, da han skulle have bad, og så fik han rent undertøj ligesom Knud; det hører sig da til. Det giver De da også Deres børn, når de får deres lørdagsbad."

„Ja, men det var nyt tøj," sagde fru Madsen.

„Det var Knuds også," svarede fru Pedersen.

„Det er ikke et sted for Arne at komme her," sagde fru Madsen.

„Knud kommer da ogsaa hos Dem, og han er glad for at komme der," svarede fru Pedersen. „Her kommer så mange – fra mange forskellige hjem. Vi spørger ikke om, hvad deres forældre er. Arne er en pæn og høflig dreng; det er os nok."

„Ja, det er godt nok; men drengen bliver forvænt," vrissede fru Madsen.

„Ikke her!" lød svaret. „Vi lever ganske almindeligt. Og når nu Knud er glad for Arne, og Arne for Knud, synes jeg, de skal have lov at komme sammen."

„Ja, der er vel ikke noget at gøre ved det," sagde fru Madsen. „Men de skulle ikke have set Arnes sølle undertøj."

„Så lad mig give ham to sæt til. Hvis han så vil bade sammen med Knud her eller ved stranden, så må de aftale det dagen før, så kan han tage noget rent med hjemmefra."

Fru Madsen strøg sig med hånden over det ene ærme. „Ja tak, men det er næsten for meget. Var han meget snavset?"

„Det tror jeg ikke; jeg så ham ikke," svarede fru Pedersen. „Arne kan tage pakken med næste gang, han kommer."

„Ja, jeg siger mange tak! Han hjælper jo også Arne med lektierne."

„Det er godt, fru Madsen, vi synes godt om Arne, og så er alt i orden."

Fru Madsen gik, og fru Pedersen så efter hende. Kunne hun bare hjælpe hende meget mere; hun så så træt og forslidt ud. Hun måtte tale med sin mand om det.

Arne var just ikke forelsket i sin skole. Gang på gang pjækkede han, og både hans klasselærer og skoleinspektøren havde talt med ham om det og alvorligt gjort ham forståelig, at det kunne gå galt, så han blev sendt væk.

En dag holdt klasselæreren Knud tilbage i klasseværelset, da de andre gik ud. Knud så forbavset på ham; men lærer Normann lagde sin hånd på hans skulder og sagde:

„Du må hjælpe mig, Knud. Nu har Arne igen været borte i tre dage. Får Inspektøren det at vide, er jeg bange for, at det er slut, og han bliver sendt væk. Hvor opholder han sig, når han ikke er i skole? Der er ikke tale om at sladre om en kammerat, men om at hjælpe ham. Du skal sige til ham, at det skal have en ende nu. Os tager han ikke hensyn til; men jeg har lagt mærke til, at han ser op til dig og retter sig efter dig. Du er hans sidste redning. Stik ned til havnen og få ham med herop. Du kan sige, jeg skal lade som ingenting; ikke sige et ord til ham. Jeg vil gerne redde ham, for jeg tror, der bor noget godt i ham."

„Jeg skal nok få ham med," lovede Knud.

„Stik så af!" sagde lærer Normann.

Og Knud forsvandt. Han traf Arne nede i fiskerihavnen; Arne undveg hans blik.

„Kom med!" sagde Knud. „Det kan ikke blive ved at gå på denne måde, det har jeg jo sagt dig."

Det blev til en større hovedrengøring.

„Har de sendt dig efter mig?" spurgte Arne.

„Ja, lærer Normann! Han siger ikke et muk til dig, det har han lovet mig; og han siger ikke noget til Inspektøren."

„Jeg går ikke med," sagde Arne.

„Hvorfor ikke?" spurgte Knud. „Der er ingen af lærerne, der er efter dig, og ingen af kammeraterne. Hvorfor kan du så ikke gå i skole?"

„Jeg vil helst være her," sagde Arne mut; han så ikke på Knud.

„Du vil da ikke være fisker og ikke sømand, hvorfor står du så her og glor? Du siger selv, du vil være tømrer."

„Det vil jeg også."

„Ja, men en tømrer skal kunne tegne og regne og skrive. Det lærer du ikke, når du pjækker den ene dag efter den anden. Men du kan lære det i skolen, når du ellers gider. Kom nu! Jeg har lovet hr. Normann at faa dig med."

„Jeg går ikke med."

„Du skal!"

„Det kan du ikke tvinge mig til."

„Det kan du ikke være bekendt; du er

min bedste ven," sagde Knud. „Og jeg vil hjælpe dig ud af det roderi."

„Jeg går ikke med," sagde Arne med mørk mine.

„Ja, men kan du ikke give mig en fornuftig forklaring på, hvorfor du ikke vil?" sagde Knud.

„Jeg skylder hverken dig eller nogen anden en forklaring. Jeg kan ikke lide at gå i skole; det er det hele."

Nu blev Knud vred. „Godt! Går du ikke med, kommer jeg ikke mere hjem til dig, og du skal ikke bryde dig om at besøge mig. Døren er lukket."

„Det kan også være det samme," svarede Arne.

„Du er dum," sagde Knud. „Du mener ikke, hvad du siger. Men om otte dage kommer politiet og tager dig, og du bliver anbragt på et drengehjem. Tror du, det er mere spændende?"

„Der skal jeg nok slippe fra omgående," svarede Arne.

Knud vidste ikke, hvad han skulle stille op med sin Ven; han lagde armen om hans skulder. – „Kom nu, Arne, nu går vi!" sagde han.

Men Arne vred sig løs. – „Nej!"

Knud blev hidsig. – „Hvis ikke du går med, vanker der en omgang!" udbrød han.

„Hvem skal give mig dem?" spurgte Arne med lynende øjne.

„Jeg!" kom det omgående. Knud havde aldrig prøvet kræfter med Arne. Hvem af dem der var stærkest, anede han ikke. Men han ville have ham med – for Arnes egen skyld – og så måtte han prøve også denne udvej.

For første gang saa Arne på Knud. – „Du!" kom det foragteligt. „Det kan du ikke ordne. Tag dig hellere i agt."

Knud følte gråd i halsen. Venskabet stod på spil, men også mere for Arnes vedkommende. Han fo'r ind på ham og langede ham et kæbestød, så han gik i jorden. Men et øjeblik efter var Arne oppe og langede ud efter Knud, dog uden at ramme.

Det blev et forrygende slagsmål, hvor begge slog til af ærligt hjerte. Det viste sig dog hurtigt, at Knud var den, der havde mest luft og kunne holde længst ud. Det endte med, at Arne måtte tage mod så meget, at han rakte hænderne i vejret og sagde: „Stop! Jeg går med." – Men da lagde Knud sin arm om hans hals og sit hoved mod hans skulder og gav sig til at græde. – „Jeg er så ked af det, Arne," sagde han. „Jeg skulle aldrig have gjort det."

„Det skal du ikke bryde dig om," trøstede Arne ham. „Jeg har fået værre prygl hjemme."

„Men vi er da venner alligevel," sagde Knud.

„Ja, det er vi," svarede Arne. „Jeg har været dum; naturligvis skal jeg passe min skole – ikke mindst, når du så mange gange har bedt mig om det. Det skal blive bedre nu; det lover jeg dig."

Inden de vendte tilbage til skolen, vaskede de de blodige mærker af ved et trug vand.

Da de nærmede sig skolen, spurgte Arne:

„Hvem har vi nu i denne time?"

„Hr. Normann," svarede Knud.

„Og du er sikker på, at han ikke siger noget?"

„Helt bestemt! Jeg banker på, og vi går ind og sætter os på vores plads, som om vi har været i byen for ham."

Det forløb glat; kammeraterne kiggede på dem, lærer Normann nikkede til dem, og timen gik videre.

Men da timen var forbi, bad lærer Normann Knud om at blive tilbage.

„Jeg synes, du har fået et blåt øje," sagde han.

Knud ville nødig fortælle, hvordan han havde fået Arne med tilbage, og sagde: „Jeg kom op at slås med en dreng på gaden." – Det var da i hvert fald sandhed, for det var i havnegaden, de sloges.

„Jeg troede ikke, du gav dig af med at slås," sagde lærer Normann.

Knud så ud til siden og sagde: „Undertiden kan det blinødvendigt."

„Ja, det kan det måske," svarede lærer Normann. Han tilføjede: „Jeg har tænkt på, at vi må se at få Arne ind i vor spejdertrop. Kan det optage ham og interessere ham, får vi bedre hold på ham. Jeg har bestemt mig til, at jeg vil betale hans kontingent og hans udgifter på vore ture. Men det bliver værst med uniformen; hans forældre har ikke råd til at betale den, og jeg kan heller ikke så godt. Måske kan jeg få nogle gode venner til at hjælpe mig. Vi får se!"

Lærer Normann var fører for den trop, Knud var medlem af, og en dygtig og meget afholdt leder.

Det blev et forrygende slagsmål.

„Jeg skal nok sørge for uniformen!" udbrød Knud. „Hr. Normann, det er da underligt, vi ikke har tænkt på det før. Jeg må ned og fortælle Arne det."

Knud sprang ned ad trapperne, og det varede ikke mange sekunder, inden han havde fundet Arne.

„Arne, Arne! Du skal være spejder i samme trop som jeg!" råbte han på lang afstand.

„Det får jeg ikke lov til," svarede Arne. „Det er dyrt."

„Hr. Normann betaler dit kontingent og andre udgifter, og jeg skal skaffe dig en helt ny uniform. Og jeg skal gå ned og tale med dine forældre, så de ikke siger nej."

Arnes ansigt strålede. – „Jeg vil meget meget gerne. Jeg har haft lyst til det længe, men det er jo så dyrt."

Da Knud kom hjem, spurgte hans moder straks om, hvad han havde gjort ved sit øje, og fik det svar, at han havde været oppe at slås. Heldigvis spurgte hun ikke om med hvem.

„Du er en frygtelig slagsbroder; det må du vænne dig af med," sagde moderen.

Knud forstod ikke denne påstand, da det var meget sjældent, at han sloges, men han tav af frygt for, at sagen skulle uddybes nærmere.

Derimod spurgte han om, hvor faderen var.

„Han er inde på sit kontor. Vil du ind og vise ham øjet; det skal han såmænd nok opdage."

Da Knud stod foran faderen, var det atter øjet, der først kom på tale. – „Der har du været heldig," sagde læge Pedersen. „Gale katte får revet skind."

Knud tav. For ham gjaldt det om, at ingen fik at vide, at det var ham og Arne, der havde været oppe at slaas. Det ville de ikke forstå og allermindst, at de bagefter var lige gode Venner.

Men nu kneb det!

„Far, kan du ikke hjælpe mig," begyndte Knud.

„Skal det være med at banke den dreng, der har stukket dig det sæbeøje ud?" spurgte faderen.

„Nej, det er noget andet. Arne skal være spejder sammen med mig, men hans forældre har ikke råd til at købe ham en uniform. Hvis jeg nu undværer alle mine lommepenge et helt år, vil du så give ham en?"

Læge Pedersen tog sig til panden. – „Dreng dog, tror du, jeg er millionær! Så skal I have det ene og så det andet. Og pludselig skal jeg også klæde andre folks børn. I må jo tro, jeg er småtosset."

Men Knud hørte på tonefaldet, at sejren var vundet. Han kendte sin far så godt, at han vidste, det hele var komediespil.

„Når jeg undværer mine lommepenge, er det mig, der betaler den," sagde han.

„Ja, den kender vi. Den første uge kan du undvære lommepengene, men den anden skal du straks have flere, end du plejer, og så har du tusinde forklaringer på rede hånd. Men jeg skal skrive et brev til købmand Henriksen, så kan I gå hen og få uniformen, og et til skomager Sørensen, der kan I købe skoene. Men så må du til gengæld love mig at du giver mig et sæt tøj, når jeg er blevet en gammel mand og ikke længere tjener penge. – Men sig mig for resten, hvem var det, der stak dig det pæne, blå øje?"

„Det var Arne," svarede Knud frejdigt.

Da slog faderen hænderne sammen og lo. – „Nå, så han har banket dig til at give sig en spejderuniform. Det må jeg sige, den er god."

„Dreng dog, tror du, jeg er millionær!"

„Han fik mere, end jeg fik," svarede Knud. Og så fortalte han faderen hele historien.

Da han tav, sagde læge Pedersen:

„Det kan jeg lide, Knud. Du vil ikke, at Arne skal sejle sig selv i sænk. En god kammerat går ikke af vejen for at lange sin ven en lussing ud, når det er den eneste udvej. Arne skal have sit spejderudstyr; du har tjent det ind til ham, min dreng."

En af de følgende søndage marcherede en trop syngende spejdere ud af byen i et strålende solskin. De skulle på en heldagstur, og da de nåede uden for byen, stemte de i med en sang, der hørtes videnom.

Knud og Arne gik ved siden af hinanden, og Arne var i en strålende, ny uniform.

Hen på efteråret spurgte skoleinspektøren lærer Normann:

„Hvordan går det med Arne? Er han holdt op med at skulke?"

„Han har ikke forsømt een dag, siden læge Pedersens søn, hans bedste ven, gav ham en hård dragt prygl og samme dag en spejderdragt. Og så fik også skoleinspektøren den underlige historie.

Her ser vi H. M. Dronningen ankomme til Hylkedam ledsaget af KFUK-spejdernes chef Esther Skjødt Petersen og D.D.P.s souschef Märta Stjernswärd.

Jens Hvass, D.D.S.s konkurrenceleder, giver instruktion til de deltagende patruljer, mens Dronningen lytter interesseret. I baggrunden ses et hjørne af hytten, Danmarks største spejderhytte, som D.D.S. med glæde stillede til rådighed for arrangementet.

H. M. Dronningen hilser på aktørerne fra skuespillet „Forbryder-Ras". Skuespillet var en opgave for de spejdere, som var ordonnanser, og det gjaldt om at gengive så meget af handlingen som muligt.

DRONNING INGRID

Danmarks pigespejder nr. 1

til de to spejderkorps' turnering — arrangeret af drengespejderkorpsene — på Hylkedam den 14.—15. maj 1949

I stævnet deltog også de to spejderchefer for drengespejderkorpsene, og her ser vi Ove Holm i samtale med Lady Baden-Powell, som sammen med den internationale pigespejderkomité overværede konkurrencen.

En af konkurrencens mest spændende opgaver var: Ålefangst med kogning af samme ål. Her stiger en af pigerne ned i bassinet for at hjælpe sin kammerat med at fange den sprælske fyr. H. M. Dronningen og de to konkurrenceledere følger spændt situationen.

H. M. Dronningen skriver sit navn på Hylkedams æresskind, hvor også Lady B.-P. skrev sin autograf. I forvejen havde oberst Wilson, verdens-spejderbevægelsens førstemand, skrevet sit navn, så der var glæde i hytteledelsen over den flotte samling navne.

To piger arbejder med oplyseropgaven, som går ud på at planlægge en rundrejse i Danmark med tog og skib. Den køreplan blev slidt, kan I tro.

Tage Kampmann, KFUM-spejdernes konkurrenceleder, diskuterer slagets gang med Dronningen, som med stor interesse overværede alle konkurrencerne og i øvrigt fulgte, hvordan samarbejdet mellem de blå og grønne piger gik i de blandede konkurrencepatruljer, som hver bestod af 5 blå og 5 grønne piger.

Efter den spændende konkurrences afslutning kom resultatet, og traditionen tro begyndte man bagfra med numrene. Men endelig udløstes spændingen, og vindere blev holdet bestående af: Grøn trop, Assens, og blå trop, 1. Brenderup. På billedet overrækker Dronningen de to sølvlysestager til holdlederen Bodil Nordentoft fra Assens og lykønsker hende med sejren og maner til sammenhold korpsene imellem, det, der var konkurrencens egentlige formål.

Her er slutpointen i skuespillet „Forbryder-Ras". Den kunne alle huske, men hvad der var sket inden, var straks vanskeligere at få fat på. Nå, det skal ingen hemmelighed være, at de mange øvrige tilskuere ikke gjorde det lettere at samle sig om det, der foregik på den lille skovscene.

PALLE GÅR UD FOR AT FINDE JULEN

Af Annasofie Hermann

Tegninger af Thora Lund

PALLE lagde alle sine 5 års kræfter i og smækkede entrédøren efter sig.Den uldne hue sad lidt på sned på hans mørkerøde krøllede paryk. Tørklædet lå flot hen over den ene skulder, Flyverdragtens lynlås var ikke trukket helt op, og vanterne havde han glemt at få med i farten. Naturligvis vidste han godt, at han var på forbudne veje, men han trængte sådan til at gå ud og finde lidt jul, som han udtrykte det for sig selv inde i sit lille krøllede hoved. Der var lidt bedrøveligt hjemme for tiden, faderen havde været syg i lang tid og lå paa hospital et sted, mor måtte tage arbejde nu og da for at klare den hjemlige økonomi, og det var det kedeligste af det hele, for der var ikke Plads til Palle i børnehaven, og når mor var væk, skulle han sommetider helt passe sig selv, så bitte han var. Maden stod til ham på en tallerken, klodserne havde han og aviser til at tegne på med en blå og rød stump blyant, men tiden kunne blive så lang, når man var så alene. Og så var der det triste, at mor havde sagt, at han måtte ikke snakke så meget om jul, for der blev slet ikke råd til at holde jul i år.

Og så var det, han pludselig var kommet i tanker om det Vindue, han en dag havde set, da han gik ærinde med sin mor, for det vindue var for Palle indbegrebet af al jul. Det var træskomageren i smøgen, der mellem røde træsko og store tunge træskostøvler havde anbragt en stor og uformelig nisse: foran dens skrævende ben stod et fad med cementgrød og et malet smørhul, i hans højre pølsehånd var bundet en træske; nissen sad i sne lavet af vat med borsyrepulver strøet henover, vatklumper på tynde tråde var det skinbarligste snevejr, og det herligste af det hele var næsten belysningen, for langs vinduets underste kant var der skruet små røde elektriske pærer, som kastede den mest eventyrlige glans over nissen og de mange fine træsko. *Det* vindu ville Palle finde igen, for det var julen selv, og det trængte han til, for nu havde han været alene i snart 5 timer.

Gaderne var lidt sjaskede, og en tung decembertåge lå mellem husene, som den lille mand vandrede beslutsomt afsted for at finde julen. Han troede nok, at når han drejede om hjørnet derhenne ved bageren og så gik et lille stykke og drejede en gang til, var han der; men han måtte være drejet forkert, for det med højre og venstre havde han ikke så godt rede på, det var egentlig kun om morgenen, når han sad foran sin havregrød, at han helt bestemt vidste, at det var højre hånd, han brugte til at spise med, senere på dagen var det ikke muligt at finde ud af det med det højre og det venstre. Men skidt, havde han drejet forkert, kunne han jo dreje en gang til, og inden længe havde den lille mand drejet om så mange gadehjørner, at han ikke anede, hvor han var, eller kunne kende gader og smøger igen. Det var ikke så længe siden, han med moderen var flyttet til den store by, dels for at være nærmere ved faderen på hospitalet, dels fordi moderen mente, det nok var nemmere at finde arbejde i en storby, så det var meget hurtigt en ukendt verden, Palle med de røde krøller og det beslutsomme ansigt befandt sig i. Men han tabte ingenlunde modet, tværtimod, her var mennesker og her var trafik, og pludselig stod han på Nørrebrogade og så på sporvogne og tudende biler – og her var vel nok vinduer! Nissen i det røde lys var her ganske vist ikke, men der var megen anden herlighed at skue! Først og fremmest var der nu ostevinduet, hvor vandet hele tiden løb ned langs rudens inderside, selv når man lagde hovedet helt på skrå og sin kind ind til den kolde rude, kunne man ikke se, hvor alt det vand kom fra, der fik de hvide ostedamer til at se spændende og flimrende ud. Men han måtte videre, for der var meget mere at se på, der var f. eks. vinduet, hvor dukker, der var meget større end han selv, kælkede og stod på ski i fine sweatere. Og der var kaffeforretningen, hvor en lille dukkekone sad og malede og malede kaffe, mens hun nikkede med sit rare hoved. Den dukke lignede bedstemor derhjemme på landet. Legetøjsbutikken var jo næsten ikke til at rive sig løs fra med sine skibe, tog, brogede klodser, dukker af alle slags og geledder af soldater med trommer og faner. Sommetider fik han et ublidt puf af de mange travle forbipasserende, og

han så spørgende op, hvorfor havde de allesammen så travlt, hvorfor stod de ikke stille, når så megen herlighed strålede for deres øjne? Det skete jo nok, at han ved et og andet særlig fint pyntet vindue traf andre små børn, der trykkede næserne flade og slugte eventyret med store, vidtåbne øjne. „Den dukke vil jeg have til jul!" sagde en lille pige, tørede sin rindende næse af i vanten og pegede med sin luffehånd. Det forstod Palle så vel, for dukken var meget fin, havde blå bånd i gule krøller og stirrede ud på dem med et blåt, fjernt glasblik, men han troede nu nok, at han selv hellere ville have det lille tog, der hele tiden kørte rundt og rundt bag en stor rude, ud og ind ad et bjerg og forbi en lille Station, hvor der stod små mennesker, som dog aldrig kom med det lille, brusende evighedstog.

Timerne gik hurtigt og dejligt, men dagene er korte i december, og pludselig, da alle gadelygter var tændte, og det var klart, at det var ved at blive aften, standsede den lille vandrer pludselig forskrækket op, for nu måtte mor være kommet hjem, og han havde lovet hende ikke at gå ud, og hvordan skulle han overhovedet finde hjem igen. Han gik lidt tilbage, så prøvende ned ad en mørkere sidegade som han syntes, han kendte, men snart var han klar over, at det gjorde han ikke, men den bager derhenne, var det ikke den, han kendte? Nej, det var det ikke, kringlen, der hang uden for døren, var ligesom hjemme på Spurvevej, men damen så forkert ud. Igen drejede han om alle gadehjørner, han mødte, men forgæves — og det var en meget forsagt lille mand, træt og lidt frysende, som pludselig stod på en ny stor gade, hvor sporvogne susede forbi med små arrige kling-kling til de mange fodgængere.

Han var så træt nu og også lidt bange. Og når man kun er 5 år, har man lov at blive både træt og bange, når man er helt alene i verden mellem mange mennesker, og når man ikke aner, hvordan man skal komme hjem. Og så satte han sig da på nogle trappetrin og hengav sig stille til sin sorg og kummer. Og der fandt Bo og Bette ham. Bo og Bette var tvillinger, den ene var ulveunge, og den anden var blåmejse, og de vendte just hjem fra deres møder meget opfyldte af tanken om den julegood-turn, de skulle lave.

— Hvad græder du for? spurgte Bette og satte sig på hug foran den lille snøftende person, hun fandt på sin trappe.

Palle tværede tårerne ud med ikke helt rene fingre i sit lille af sorg ophovnede ansigt og hikkede frem, at han var blevet væk.

— Jamen, hvor bor du, spurgte Bo straks parat, så kan vi følge dig hjem. Men Spurvevej var der nu ingen af dem, der kendte, så de måtte først op og slå det efter i vejviseren, som de var meget stolte af at kunne betjene.

— Du må hellere gå med op, mens vi finder, hvor du bor, sagde Bette, du er måske også sulten?

Det vidste Palle nu ikke, om han var, men da han kom med op i en lejlighed, der duftede af julekagebagning, mærkede han, at han var meget sulten, og med den største fortrøstning satte han sig til at gnaske de kager i sig, som tvillingernes mor, der havde sådan et rart ansigt, satte for ham, og han var aldeles overbevist i sit unge hjerte om, at de to, der var dobbelt så gamle som han, nok skulle finde, hvor han boede, og bringe ham sikkert hjem. Det viste sig, at Spurvevej lå meget langt væk.

Fru Holst slog forfærdet hænderne sammen: — Jaman Palle, hvordan er du dog kommet så langt væk?

Palle tyggede omhyggeligt vaniljekransene af munden og så op på hende med sit lille, meget alvorlige blå blik over den fregnede næse: — Jeg var jo alene hjemme, mor var hos fru Jensen for at vaske — og jeg trængte så forfærdelig til jul, og så gik jeg ud for at se den store nisse, du ved den i det røde vindu. Men jeg kunne ikke finde den. Og jeg ledede, og jeg ledede. Og så var det pludselig så underligt i mine ben. Og jeg troede, det var den rigtige bager, men det var det ikke, selv om der også var en kringle uden for døren.

— Der er langt til Spurvevej, sagde fru Holst, jeg tror, jeg tager vognen, I to kan tage med. Bette kan, mens jeg lige gør mig i stand, fylde nogle julekager i den lille runde dåse, der stå på køkkenbordet, og Bo kan vaske Palles ansigt og hænder og finde et par vanter til ham.

Bo og Bette tog Palle imellem sig, og afsted kørte de for at finde Spurvevej, og de fandt både vejen og Palles fortvivlede mor, der ikke vidste sine levende råd, og som derfor sad på en stol og græd sine fortvivlede tårer. Hun havde søgt oppe og nede, havde løbet om i de nærmeste gader og spurgt alle, men ingen havde i juletravlheden og hastværket ænset en 5 års purk, der var gået ud for at finde den jul, han trængte til.

Nu var alting jo godt igen forsåvidt. Men også kun forsåvidt. Der var stadig det problem, som fru Holst og tvillingerne havde fået indblik i, at en lille dreng sommetider timevis måtte overlades til sig selv, mens moderen var på arbejde, og at

Hvad græder du for? spurgte Bette.

moderen måtte være mere angst end nogen sinde, når hun nu gik fra ham, og at han, ja han trængte nok stadig til jul.

Fru Holst kørte hjem i tavshed, men bag hende hviskede tvillingerne en del med hinanden.

– Mor, sagde Bette, lige da de kom til deres gadedør, Bo og jeg vil gøre noget for Palle og hans mor.

– Ja, sagde hun langt væk i sine egne tanker om, hvad hun mon bedst kunne gøre.

– Du siger ja, som du ikke hører efter, sagde Bo bebrejdende – Bette og jeg vil tage en plads her den sidste uge før jul og se, om vi ikke kan tjene nogle penge til dem.

Fru Holst undertrykte et smil i mørket, men vendte sig om og spurgte: – Hvilken slags plads har I tænkt jer, at I kan få og bestride i den korte tid?

– Bo og jeg kan tage plads som bydreng hos den store købmand på hjørnet, for hans dreng er lige blevet syg, og når bare vi er sammen, kan vi godt klare de store pakker.

Fru Holst tænkte sig om et sekund, mange slags overvejelser for og imod for gennem hendes hjerne. – Ja, sagde hun så måske lidt nølende, det må I godt, og så får vi se, hvad jeg kan udrette imens.

Med den største alvor og nidkærhed stillede tvillingerne næste dag efter skolen hos købmanden. De slæbte, og de cyklede, og de sled og var altid sammen, sådan som det var deres vane. Det skete, at folk lidt forbavsede spurgte: Jamen, kære børn, er I ikke Doktorens tvillinger? og så svarede de med een mund, at det var de, og at de havde taget dette job for at hjælpe Palle og hans mor til en glad jul. Og efterhånden som rygtet om de tos gode hjerte og flinke iver spredte sig, blev drikkepengene større og større, så da de første 3 dage var gået, kunne de til deres jubel konstatere, at de havde 99 kr. og 27 øre. De var dødtrætte og ømfødede, når de om aftenen dejsede om i deres senge, men lyksalige.

– Nå, sagde fru Holst, lillejuleaften ude i badeværelset, hvor de to efter endt gerning og efter at have tjent 250 kr. vaskede sig, så sæben stod i store flager om deres lyse hoveder, vil I køre med på Spurvevej, for jeg har nemlig også fundet på noget?

Der var ikke noget, de hellere ville, og mens de tørrede hovederne, diskuterede de med hinanden gennem den tykke frotté, té, at de hellere vilde tage uniformerne på, for dette her var jo egentlig deres julegood-turn, og på een eller anden måde, som ikke helt kunde udredes, hørte deres slid i denne uge sammen med den verden, som var deres gennem deres ulveliv.

Og så kørte de da alle tre genem den juleforventningsfulde og travle by og ringede igen efter en uges forløb på døren i det lille hjem på Spurvevej.

Palles lille mor lukkede op og bad dem lidt forbløffet indenfor i den lille, pillent rene, men yderst nødtørftigt møblerede stue. Palle, sagde hun, havde det godt, han sov i kammeret ved siden af og havde ikke været på eventyr siden. Af tøjstumper var hun ved at sy en stor nisse til Palle i julegave, til minde, sagde hun med et lille Smil, om hans tur i byen for at finde nissen.

– Vi har tænkt så meget på Dem og Palle, sagde fru Holst, og da også på Deres syge mand, og her har jeg lidt pakker, som De måske vil tage med ind til ham, det er lidt godter og lidt at læse i. Og så har tvillingerne en julegave til Dem og Palle.

Tvillingerne, som ellers var meget kække af sig og ordrappe, vidste ikke, hvad de skulle sige, men lagde blot tavst deres så hæderligt tjente julegave på bordet foran Palles mor. En rødme skyllede op i hendes blege kinder, men hun skød stille pengene hen over bordet mod fru Holst og sagde: – De må ikke være vred, men så meget kan jeg ikke tage imod. Hun ville sige noget mere, men hun kunne ikke rigtig finde ordene, der skulle fortælle om hendes stolthed ved trods fattigdommen og sygdommen at kunne få det til at gå rundt.

– Jo, sagde fru Holst, som læste alt dette i hendes ansigt, og lagde sin hånd oven på hendes, det kan De godt, for jeg skal fortælle Dem, at De vil berøve mine unger deres juleglæde, hvis De siger nej.

Ungerne har selv tjent hver en øre af disse mange penge. Efter eget indfald har de taget et job som bydrenge for en købmand, efter at de havde været herude sidst, de har været så trætte om aftenen, at de drattede lige om i deres senge, men deres hjerter har været så fulde af glæde ved tanken om denne gave, som er givet af et så godt hjerte, at det vil gøre mere ondt, end jeg kan sige det, om De ikke tager imod den.

Og så er der en anden ting, jeg har tænkt på, og det er dette, at vore julegaver hjælper jo ikke på dette, at De må efterlade Deres lille dreng alene hjemme, når De går på arbejde. Og derfor ville jeg foreslå, at De i stedet hjælper mig, og at De tager Palle med Dem; børnene her vil være glade for at lege med ham, og når de er i skole, finder han nok noget at lege med endda. Skal vi sige det? Og så ønsker vi alle hinanden en god jul!

– Du er en knag, mor, sagde Bo meget søvnigt. Bette sov allerede. – Ih, hvor jeg glæder mig til jul!

De slæbte, og de sled og var altid sammen, sådan som det var deres vane.

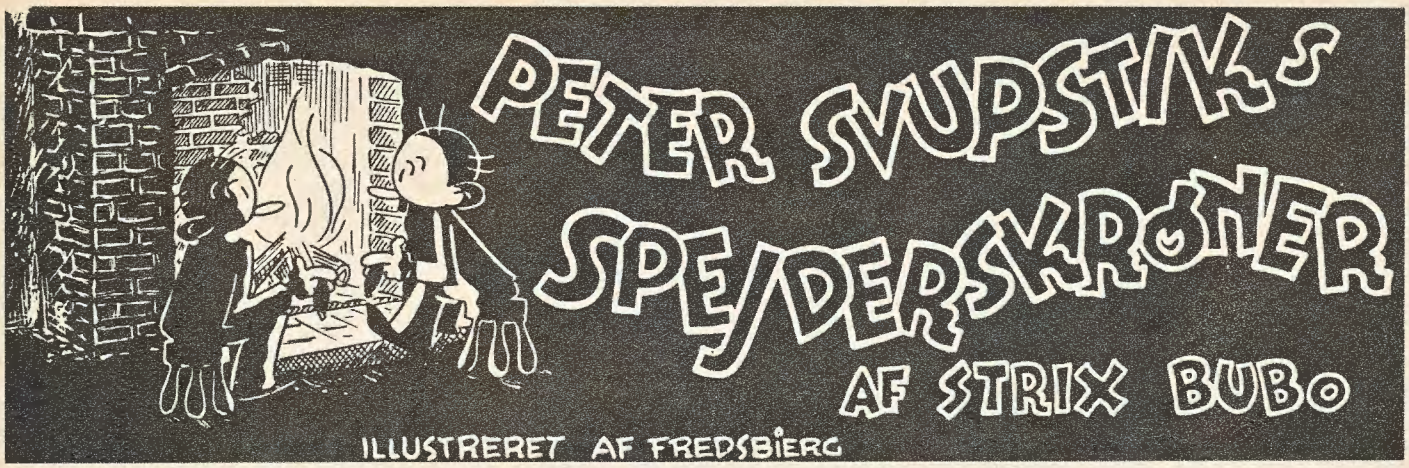

BØFLERNE DRAGER TIL FJELDS

BLANDT *Peter Svupstiks* mange eventyrlige oplevelser findes der en lang række, som stammer fra den berømte påsketur til Norge kort før den første verdenskrig.

En del af dem vil allerede være velkendte, og jeg for mit vedkommende var i virkeligheden af den opfattelse, at jeg havde hørt hovedparten af de bedrifter, som „Bøflerne" – *Peter Svupstiks* navnkundige patrulje – udførte på hin mindeværdige tur. Det kom mig derfor som en stor, men behagelig overraskelse, da jeg forleden aften blev præsenteret for en beretning, som jeg aldrig tidligere havde været stillet overfor.

Ifølge en ældgammel tradition tilbringer jeg årets sidste søndag aften hos familien *Svupstik*. Vi har det vældig hyggeligt sammen, og der bliver som regel lejlighed til at beundre husets juletræ, der altid fremtræder i nye og overraskende former.

Og sålunde var det også hin aften. Det store, omfangsrige juletræ var – for at bruge et yndet udtryk fra avisernes dameside – udelukkende holdt i hvide farver. Snehvide vatpuder, et væld af skinnende istapper, glimmer og fehår tyngede de mørkegrønne grangrene og ledte tanken hen på sneklædte fjelde, hvor et langvarigt snefald nyligt har begravet de tusinder af graner....

Jeg gjorde en bemærkning om de meget naturtro istapper, der glimtede og strålede i lyset fra kaminilden, uden at ane, at den lille uskyldige udtalelse i samme nu kaldte til live hos *Peter Svupstik* mindet om en af de mest dramatiske og mærkværdige hændelser, som indtraf på „Bøflerne"s fjeldtur.

– Men du må da have hørt om „Bøflerne"s fejde i og omkring den lille fjeldhytte i et par kilometers højde?" udbrød den gamle spejderfører, da jeg rettede mit spørgende blik mod hans brede åsyn.

– Nuvel-da! Så lad mig ganske kort skildre begivenhedernes gang.

Peter Svupstik kastede et par knuder ind i ilden, som blussede op og kastede flakkende lysstriber hen over de gamle bøffellæderstole, hvori min ven og jeg havde sat os lunt til rette.

– „Bøflerne" var en sen aften ankommet til en lille landsby højt oppe i de vildsomme norske bjergegne i nærheden af den svenske rigsgrænse. Det var bitterlig koldt, og der herskede derfor udelt glæde blandt deltagerne, da det lykkedes at låne en lille primitiv hytte et par kilometer fra den stedlige landsby.

Hytten lå for enden af en smal sti og bygget således, at bagvæggen dannedes af den næsten lodrette fjeldside. Der var rigeligt med tæpper og en vidunderlig pejs, hvortil rigelige mængder af birkeknuder og fyrrebrænde. Intet under, at „Bøflerne" hurtigt fandt sig til rette og indrettede sig for den tilstundende nat.

Vi tilbragte et par hyggelige timer foran pejsen og lagde planer for de kommende vandringer gennem ødemarken. Så stængede vi døren og lagde os til ro. Men skønt ilden havde buldret i det lille rum i det meste af 3–4 timer, kneb det med at holde varmen. Kulden stod som en mur omkring vort fristed, og man vil få et lille begreb om tingene, når jeg fortæller, at et krus varmt vand, som *Splint* strittede ud ad vinduet, faldt til jorden som en forvreden is-klat!

Udmattede af dagens mange strabadser lykkedes det dog omsider at finde hvile, og snart genlød fjeldhytten af mangetonede snorkelyde. Havde vi været vidende om de begivenheder, der ud på natten udspilledes foran den lille boplads, er det dog næppe troligt, at søvnen var foregået så tryg og uforstyrret.

Da *Tykke* som den første i det blege morgenskær trådte ud ad døren, gav han et uartikuleret vræl fra sig og gled på sin brede bagdel hen ad den temmelig stærkt skrånende fjeldsti. Vi nåede lige at få et kort glimt af hans massive korpus, da han – vildt fægtende med arme og ben – i stedse stigende hastighed rutschede omkring et klippefremspring og forsvandt. Omtrent i samme øjeblik sprang de tilbageværende „Bøfler" ud af Stuen for at komme deres betrængte kammerat til undsætning, men desværre

I spredt fægtning og under høje nødråb gik farten ad den snoede vej.

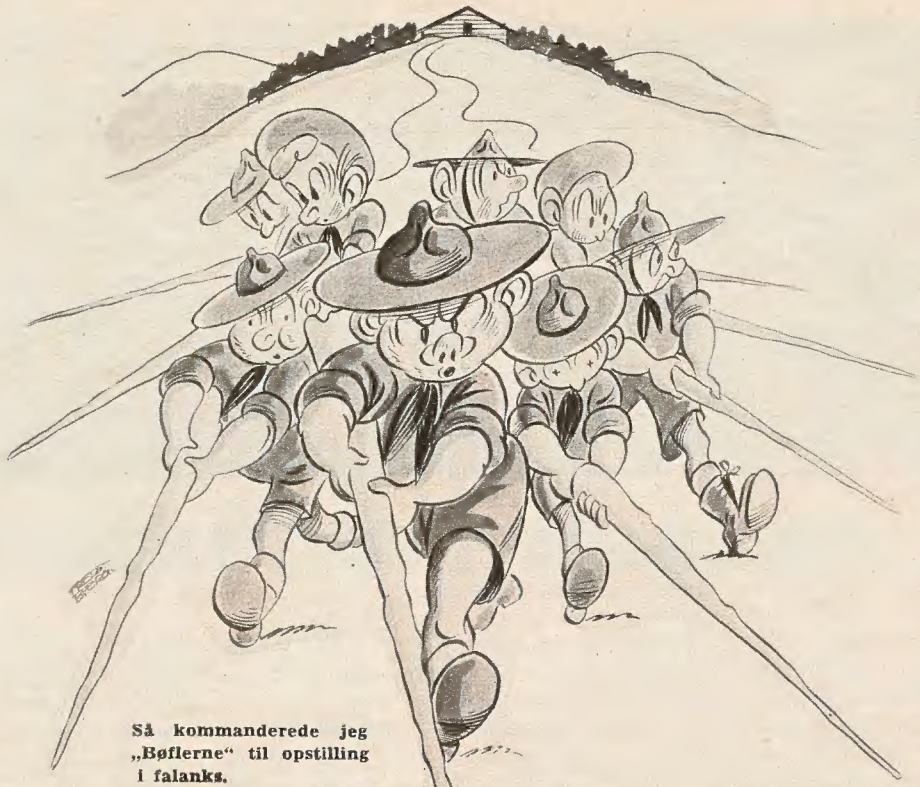

Så kommanderede jeg „Bøflerne" til opstilling i falanks.

uden at overveje den foreliggende højst usædvanlige situation. Idet jeg selv satte fra, gled begge mine ben fra mig, og jeg landede ublidt på maven et stykke fra startstedet, og som trukket af en usynlig kæmpemagnet, ude af stand til på nogen måde at forhindre katastrofen, susede jeg ad den isbelagte vej — i *Tykkes* kølvand!

Og ganske på samme måde gik det resten af patruljen. I spredt fægtning og under høje nødråb gik farten ad den snoede vej ned mod lavereliggende egne for til sidst at ende i en mægtig snebunke, der åbenbart var anbragt i dette øjemed.

Tykke var allerede ankommet og lå med plirende øjne, glorød i ansigtet og stærkt forpustet, og betragtede sine lidelsesfæller, efterhånden som de indtraf! Det må have været et højst aparte syn for eventuelle iagttagere, og det skulde i øvrigt ikke vare længe, før vi fik vished for, at sådanne virkelig havde været til stede, omend i tilbørlig afstand!

Peter Svupstiks ansigt havde ved den sidste bemærkning fået et dystert udtryk, og hans brede, kraftige hænder greb uvilkårligt fastere om stolens polstrede armlæn....

— De nævnte iagttagere bestod af en lille halv snes fyre fra den lokale bygd, en noget ukultiveret skare, der følte sig krænket over, at „Bøflerne" havde taget fjeldhytten i besiddelse, omend dette naturligvis var skeet med fornøden tilladelse på kompetent sted. I løbet af natten havde de med bundringsværdig energi „vandet" hele stien op til åstedet og på denne måde fremtryllet en adskillige hundrede meter lang glidebane!

„Bøflerne" fik meget hurtigt opsnuset, hvem der var mestre for denne spøg, og så skete der enkelte småting, som jeg ikke ved denne lejlighed skal komme nærmere ind på. Det må være nok at fastslå, at vi ud på eftermiddagen vandrede tilbage til hytten fast overbeviste om, at vore fredsforstyrrere lagde fæle planer op mod de „frække danskere". Og at der vilde blive trukket forstærkninger til, når hævnakten skulde sættes i scene, var vi heller ikke i tvivl om.

Men bevidstheden om, at „Bøflerne" som regel trak det længste strå i sådanne situationer, satte fantasien i sving, og mange sære forslag blev gennemdrøftet, da vi i aftentimerne sad foran pejsen. Da klokken var godt 23, skred vi til handling, og for en udenforstående må vore forberedelser i sandhed have set højst besynderlige ud.

Først piskede vi en god portion sæbe ud i varmt vand. Kogekarret blev anbragt i døråbningen, hvorefter *Arne* dyppede sit signalhorn i det skummende indhold og pustede af sine lungers fulde kraft i hornet. Ved denne kraftanstrengelse frembragte han de største og flotteste sæbebobler, som nogen sinde har set dagens lys — eller rettere sagt nattens mørke. De var henved 1½ meter i diameter, og i løbet af nul-komma-nul var den tynde sæbehinde frosset til is! Med yderste forsigtighed anbragte vi de elegante kugler — godt et dusin i tallet — i en halvkreds foran hytten, idet vi dog forinden placerede en række „lækkerier" under kuglerne. Vi havde blandt andet held til at finde en lille tønde tjære, som blev skønsomt fordelt i små papæsker og papirsposer.

Til sidst camouflerede vi isboldene, således at det for uindviede så ud, som om der foran vor bopæl var bygget en solid sne-mur!

Lidt over midnat var arbejdet tilendebragt, og vi kunde gå ind til nogle timers hårdt tiltrængt søvn, hvor vi drømte om..

Peter Svupstiks beretning blev her afbrudt af en larmende gong-gong, og Fru *Svupstik* åbnede døren med et „Så er der serveret!"

At husets herre nærede dyb respekt for sin kones anordninger var ganske tydeligt, han rejste sig hastigt fra sit magelige sæde, og historiens slutning blev fortalt, medens vi styrede ind mod det veldækkede bord og under opøsningen af den lækre, brandhede oksekødsuppe.

— Da vi næste morgen var i gang med vort toilette, hørte vi højrøstet tale og mangestemmige råb, der, som vi havde forudset, hidrørte fra urostifterne, der i den iskolde morgen langsomt arbejdede sig op mod hytten. Flokken talte vel en snes mand ialt. De gjorde holdt foran den massive vold, der spærrede dem vejen til hytten, og hviskende holdt de en kort rådslagning.

Inde fra hytten iagttog vi spændt deres forberedelser, som jo kunde resultere i så meget. Men til alt held valgte de den fremgangsmåde, som vi havde forudset: På et givet signal styrtede flokken sig som een mand frem mod den svære mur for på denne façon at forcere fæstningsværket og nå ind til hytten. I samme sekund, de tyve kroppe kastede sig ind mod forhindringen, forsvandt denne som ved et trylleslag, og den før så drabelige hær forvandledes til en vild forvirring af kroppe og lemmer, der hurtigt antog en uheldsvanger farve, formedelst de forræderiske tjærebeholdere.

Angrebet opløstes i panisk flugt, og det var et herligt syn at se de slagne rester humpe ned ad vejen, forrevne og tilgrisede og flæbende af arrigskab.

Men vi var nok klar over, at „Bøflerne" trods alt hellere med det første måtte vælge nye græsgange, og for at imødegå alle eventualiteter bevæbnede vi os til afrejsen. Ved at hælde kogende vand ud over fjeldtaget, i hvis tagrende der var nogle ret store huller, fremstillede vi nogle flotte sylespidse istapper — een pr. „Bøffel".

En times tid efter drog vi ned ad fjeldvejen parat til nye eventyr. Og som det kunne forudses, havde der her samlet sig en forvorpen skare, af hvis miner det tydeligt fremgik, at vi vilde blive „fulgt til dørs" på tilbørlig måde. Så kommanderede jeg „Bøflerne" til opstilling i falanks, idet jeg selv dannede dennes spids, og under drabelige hyl stormede vi det sidste stykke vej ned mod „deputationen". Med kæmpeistapperne strittende fremefter, lig et overnaturligt pindsvin, væltede vi fremad, og over for denne trusel veg de norske gutter! Sligt havde de aldrig været ude for!

Peter Svupstik rakte mig et glas juleøl.

— Ja, saaledes endte den første puniske krig! Næste aften hvilte vi ud på en lille gæstfri kro et par mil længere borte. — Må jeg ønske dig og din familie en god jul!

Det Berlingske Bogtrykkeri A/S - København
Dybtryk

BULLER OG KNAS
blander sig i tingene
TEGNET OG FORTALT AF HOLGER PHILIPSEN.
Her er et godt sted, hvor vi kan slå lejr, Knas! og så er her en dejlig udsigt!
Bonden oppe på gården, som gav os lov, sagde, at sommerhuset der er ubeboet, så vi bliver ikke generet af naboerne, Buller!
Sikke en fredelig aften!
Ja-godnat, Buller!
Hør, hvad er det? - Jeg synes, der er nogen, der gør spektakel oppe ved huset -- hør blot!
Mon det skulle være tyve?
Hvad er det? Kan du se det?
Fyrværkeri-? Nej-det er lyssignaler-ude på havet!
Hysss-der er tændt lys i huset --- der er nogen der inde ---
Der holder en stor lastbil nede på stranden! Der er også nogen ---
De slæber kasser ned- og der kommer en båd ind fra søen --- det er smuglere!
Hvad skal vi gøre? Før vi når ind til byen og finder politiet og kommer tilbage, er de forlængst væk!
Ja-vi må ned i bilen -- der er ingen ved den lige nu!
Pas på - de står lige derhenne - der er plads under presenningen --herovre!
Nu kører vi!
Ja-sikke en fart!
Her står vognen sikkert!
Ja-og om lidt tømmer vi den!
GARAGE
Vi kan klemme os ud ad dette vindue! PUH!
så hen på politistationen i en vældig fart!
-i en garage over for en gavl med reklame for mad--det ved jeg, hvor er! I bruger øjnene godt!
Det var mig!
Vi sender udrykning derhen!
Nej, mig!
TOM!
Har slet ikke været benyttet!
OLSENS
SMØRREBRØD
Æh --- øh --- forresten ---
Nå- ?
Jeg kommer i tanker om ---
GARAGE
Det var osse dig, der sa'e MAD!
Nej - dig!
Nej-det var alligevel os begge, der fik smuglerne arresteret!
DAX
HUNDEKIKS
RILDSEN

SPEJDER JUL
1949 KR. 1.25

DET BERLINGSKE BOGTRYKKERI
DYBTRYK